

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

GELENEKSEL TÜRK HALK MÜZİĞİNDE
RİTİM KALIPLARININ GÖRÜLME SIKLIĞI İLE
NOTA OKUMA HATALARI ARASINDAKİ
İLİŞKİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Çağrı BAŞBUĞ

Ankara
Kasım, 2009

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

GELENEKSEL TÜRK HALK MÜZİĞİNDE
RİTİM KALIPLARININ GÖRÜLME SIKLIĞI İLE
NOTA OKUMA HATALARI ARASINDAKİ
İLİŞKİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Çağrı BAŞBUĞ

Danışman: Prof. Dr. M. Cihat CAN

Ankara
Kasım, 2009

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne

Çağrı BAŞBUĞ.'nun Geleneksel Türk Halk Müziğinde Ritim Kalıplarının Görülme

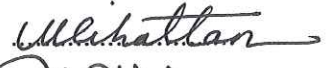
Sıklığı İle Nota Okuma Durumu Arasındaki İlişki başlıklı tezi 10 / 02 / 2010

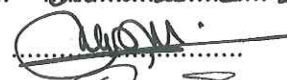
tarihinde, jürimiz tarafından Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Müzik

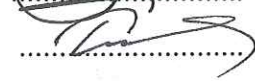
Öğretmenliği Bilim Dalı Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Ad Soyad

İmza

Üye (Tez Danışmanı): Prof. Dr. M. Cihat Can

Üye : Prof. Dr. Salih Aktaş

Üye : Doç. Dr. Turen Söğüt

Üye :

Üye :

ÖNSÖZ

“Geleneksel Türk Halk Müziğinde Ritim Kalıplarının Görülme Sıklığı İle Nota okuma Hataları Arasındaki İlişki. ” konulu yüksek lisans tezimde, Konunun belirlenmesi, çalışmanın planlanması ve araştırmanın sağlıklı sürdürülmesindeki katkı ve yardımlarından dolayı öncelikle kıymetli hocam ve danışmanım Prof. Dr. M. Cihat Can’a, çalışmanın en önemli bölümlerinde desteğini ve zamanını esirgemeyen değerli hocam Doç. Dr. İsmet Doğan’a, her zaman maddi ve manevi destekleriyle yanımda olan başta aileme ve tüm dostlarıma minnet ve teşekkürlerimi sunarım.

Çağrı BAŞBUĞ

ÖZET

Bu araştırmada, Geleneksel Türk Halk Müziği'nde ritim kalıplarının kullanım sıklıkları arttıkça, okuma kolaylığının da artacağı hipotezinden yola çıkılarak, TRT arşivinde bulunan 4/4'lük ölçü anahtarına sahip 510 adet türküde görülen ritim kalıpları, görülme sıklıklarına göre incelenmiş, incelenen kalıplar görülme sıklığı çok olandan az olana doğru sıralanmıştır. 510 türkü içinden rastgele seçilen 4 adet türkü Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 2008-2009 eğitim öğretim döneminde Geleneksel Türk Halk Müziği derisi alan öğrencilere okutulmuş ve ses kaydı alınmıştır. Alınan kayıt Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalında Geleneksel Türk Halk Müziği konulu tez çalışması yapanlardan oluşturulan 3 kişilik değerlendirme kurulu tarafından dinlenmiş, okumadaki hata oranları saptanmıştır. Araştırmanın sonucunda, görülme sıklığı çok olan ritim kalıplarında hata oranının düşük, görülme sıklığı az olan ritim kalıplarında ise yüksek olduğu saptanmıştır. Elde edilen bulgular ışığında Geleneksel Türk Halk Müziği eğitimine, içinde görülme sıklığı çok olan ritim kalıplarına sahip türkülerden başlanmasının doğru olacağı, seviye ilerledikçe görülme sıklığı az olan türkülere geçilmesinin daha uygun olacağı- sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müzik Eğitimi, Geleneksel Türk Halk Müziği, Ritim Kalıbı

Tez Yöneticisi: Prof. Dr. M. Cihat Can

ABSTRACT

In this research, basing the hypothesis ‘in Traditional Turkish Folk Music the more rhythm patterns are used it is easier to read’, rhythm patterns of 510 Turkish Folk Songs which have 4/4 major key from the archive of TRT were examined according to frequency of apparition and sorted from the top to the least. 4 Folk songs which have been selected randomly out of 510 were sang by the Traditional Turkish Folk Music Students in the Academic Year 2008-2009 in Gazi University, Faculty of Education, Fine Arts Education , Department of Teaching Music and recorded. And this record was listened by arbitration committee that was formed by 3 people who were studying on their masters thesis, and the proportion of error in singing was examined. At the end of the research, it was seen that if rhythm patterns are used frequently, proportion of error is low, but if rhythm patterns are used less proportion of error is high. So, with the result, obviously it is better to start Traditional Folk Music Education with folk songs which rhythm patterns are used frequently and to teach songs which have limited rhythm patterns in higher levels.

Key Words: Music Education, Tradational Turkish Folk Music, Rhythm

Adviser: Prof. Dr. M. Cihat Can

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZASAYFASI.....	i
ÖN SÖZ.....	i
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
TABLolar LİSTESİ.....	v
KISALTMALAR LİSTESİ	viii

BÖLÜM 1

1. GİRİŞ.....	1
1.1 Problem.....	6
1.2 Amaç.....	6
1.3 Araştırmanın Önemi.....	6
1.4 Varsayımlar.....	7
1.5 Sınırlılıklar	7
1.6 Tanımlar.....	7

BÖLÜM 2

2. YÖNTEM.....	8
2.1 Araştırmanın Modeli.....	8
2.2 Evren ve Örneklem.....	8
2.3 Verilerin Toplanması.....	9
2.4 Verilerin Analizi.....	43

BÖLÜM 3

3. BULGULAR ve YORUM.....	44
3.1 Aşağıdan Gelen Üzüm Kağnısı.....	44
3.2 Kaleden İnışmolur.....	49
3.3 Sabah Güneşı Doğdu.....	54
3.4 Sarı Kavunun Yılı	63

BÖLÜM 4

4. SONUÇ ve ÖNERİLER.....	67
4.1 Sonuç.....	67
4.2 Öneriler.....	67

KAYNAKÇA.....	68
EKLER.....	70

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: 70 Türküde Kullanılan Ritim Kalıbı Ve Kullanıldığı Türküler.....	11
Tablo 2. 52 Türküde Kullanılan Ritim Kalıbı Ve Kullanıldığı Türküler.....	13
Tablo 3. 46 Türküde Kullanılan Ritim Kalıbı Ve Kullanıldığı Türküler.....	14
Tablo 4. 35 Türküde Kullanılan Ritim Kalıbı Ve Kullanıldığı Türküler.....	16
Tablo 5. 32 Türküde Kullanılan Ritim Kalıbı Ve Kullanıldığı Türküler.....	17
Tablo 6. 30 Türküde Kullanılan Ritim Kalıbı Ve Kullanıldığı Türküler.....	18
Tablo 7. 29 Türküde Kullanılan Ritim Kalıbı Ve Kullanıldığı Türküler.....	19
Tablo 8. 25 Türküde Kullanılan Ritim Kalıbı Ve Kullanıldığı Türküler.....	20
Tablo 9. 24 Türküde Kullanılan Ritim Kalıbı Ve Kullanıldığı Türküler.....	22
Tablo 10.23Türküde Kullanılan Ritim Kalıbı Ve Kullanıldığı Türküler.....	23
Tablo 11.22 Türküde Kullanılan Ritim Kalıpları Ve Kullanıldığı Türküler.....	24
Tablo 12. 18 Türküde Kullanılan Ritim Kalıbı Ve Kullanıldığı Türküler.....	26
Tablo 13. 17 Türküde Kullanılan Ritim Kalıbı Ve Kullanıldığı Türküler.....	27
Tablo 14. 16 Türküde Kullanılan Ritim Kalıbı Ve Kullanıldığı Türküler.....	28
Tablo 15. 15 Türküde Kullanılan Ritim Kalıbı Ve Kullanıldığı Türküler.....	29
Tablo 16. 14 Türküde Kullanılan Ritim Kalıpları Ve Kullanıldığı Türküler.....	30
Tablo 17. 13 Türküde Kullanılan Ritim Kalıpları Ve Kullanıldığı Türküler.....	32
Tablo 18. 12 Türküde Kullanılan Ritim Kalıpları Ve Kullanıldığı Türküler.....	34
Tablo 19. 11 Türküde Kullanılan Ritim Kalıpları Ve Kullanıldığı Türküler.....	37
Tablo 20. 10 Türküde Kullanılan Ritim Kalıpları Ve Kullanıldığı Türküler.....	39
Tablo 21: Deneyde Kullanılan Türkülerin Bilgileri.....	44
Tablo 22: Tablo 22: Aşağıdan Gelen Üzüm Kağısı Türküsünde Kullanılan Ölçü Bazlı Ritmik Gruplanmalar ve Hata Sayıları.....	45

Tablo 23: Aşağıdan Gelen Üzüm Kağnısı Türküsünde Kullanılan 1. Süre Değerleri Gruplanmasının Görüldüğü Türküler.....	47
Tablo 24: Kaleden İniş molur Türküsünde Kullanılan Ölçü Bazlı Ritmik Gruplanmalar ve Hata Sayıları.....	50
Tablo 25: Kaleden İniş Molur Türküsündeki 1. Süre Değerleri Guruplanmasının Görüldüğü Türküler.....	51
Tablo 26: Kaleden İniş molur Türküsünde Görülen 3. Süre Değerleri Gruplanmasının Görüldüğü Türküler.....	52
Tablo 27: Tablo 27: Kaleden İnişmolur Türküsünde Görülen 4. Süre Değerleri Gruplanmasının Görüldüğü Türküler.....	53
Tablo 28: Sabah Güneşi Doğdu Türküsünde Kullanılan Ölçü Bazlı Ritmik Gruplanmalar ve Hata Sayıları.....	56
Tablo 29: Sabah Güneşi Doğdu Türküsünde Kullanılan 1. Süre Değerleri Gruplanmasının Görüldüğü Türküler.....	57
Tablo 30: Sabah Güneşi Doğdu Türküsünde Kullanılan 2. Süre Değerleri Gruplanmasının Görüldüğü Türküler.....	58
Tablo 31: Sabah Güneşi Doğdu Türküsünde Kullanılan 3. Süre Değerleri Gruplanmasının Görüldüğü Türküler.....	59
Tablo 32: Sabah Güneşi Doğdu Türküsünde Kullanılan 4. Süre Değerleri Gruplanmasının Görüldüğü Türküler.....	60
Tablo 33: Sabah Güneşi Doğdu Türküsünde Kullanılan 5. Süre Değerleri Gruplanmasının Görüldüğü Türküler.....	60
Tablo 34: Sabah Güneşi Doğdu Türküsünde Kullanılan 6. Süre Değerleri Gruplanmasının Görüldüğü Türküler.....	61
Tablo 35: Sabah Güneşi Doğdu Türküsünde Kullanılan 7. Süre Değerleri Gruplanmasının Görüldüğü Türküler.....	62
Tablo 36: Sarı Kavunun Yılı Türküsünde Kullanılan Ölçü Bazlı Ritmik Gruplanmalar ve Hata Sayıları ve Hata Sayıları.....	64
Tablo 37: Sarı Kavunun Yılı Türküsünde Kullanılan 3. Süre Değerleri Gruplanmasının Görüldüğü Türküler.....	65

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Aşağıdan Gelen Üzüm Kağnısı Türküsünde Görülen Gruplanmaların Kullanım Sıklıkları ve Hata Sayıları.....	46
Şekil 2: Aşağıdan Gelen Üzüm Kağnısı Türküsünde Ölçülerde Görülen Ritmik Gruplanmalar ve Hata Sayıları	49
Şekil 3: Kaleden İniş molur Türküsünde Görülen Gruplanmaların Kullanım Sıklıkları ve Hata Sayıları.....	50
Şekil 4: Kaleden İniş molur Türküsünde Kullanılan Ritmik Gruplanmaları Kullanım Sıklıkları ve Hata Sayıları.....	54
Şekil 5: Sabah Güneşi Doğdu Türküsündeki Ritmik Gruplanmaların Kullanım Sıklıkları ve Hata Sayıları.	56
Şekil 6: Ölçüle göre Sabah Güneşi Doğdu Türküsündeki Kalıpların kullanım sıklıkları ve Hata Sayıları.....	62
Şekil 7: Sarı Kavunun Yılı Türküsündeki ritmik gruplanmaların kullanım sıklıkları ve hata sayıları.....	64
Şekil 8: Sarı Kavunun Yılı Türküsündeki Kullanılan Kalıpların kullanım sıklıkları ve Hata Sayılarının Ölçülere göre değerleri.....	66

KISALTMALAR LİSTESİ

HS : Hatalı Sayısı

KS: Kullanım Sıklığı

TRT : Türkiye Radyo Televizyon Kurumu

BÖLÜM 1

1. Giriş

Kültür, milletleri millet yapan hayatta kalmalarında ve varlıklarını devam etmelerinde iskelet görevi gören en önemli unsurdur.

Sosyal bilimlerin neredeyse tüm alanları ile ilişkilendirilebilecek olan kültür için birçok tanım yapılmaktadır.

Kültür terimini ilk kez kullanan İngiliz antropolog E. B. Taylor dur (Başak, 2004, s.38). Bugün için de kültür hakkında en bilinen ve geçerli sayılan bu tanım Taylor'un 1871 tarihli *Primitive Culture: A Study of Man and Civilization* adlı eserinde yer almaktadır. Bu tanıma göre kültür; bilgi, inanç, sanat, ahlak, hukuk, örf ve adetlerden ve insanın toplumun bir üyesi olarak elde ettiği bütün yeteneklerden oluşmuş karmaşık bir bütündür. Daha açık bir biçimde dile getirilecek olursa kültür sosyal bakımdan öğrenilen ve bir toplumun bireyleri tarafından bölüşülen her şeydir (Dönmezer, 1999, s.99). Böylece, topluma ilişkin her şey kültür başlığı altında yorumlanabilir. Kültürün bu özelliği, Güvenç' in kültür tanımında ayrıntılı olarak şu şekilde açıklanmaktadır: "Bilimsel anlamda kültür, dini, sanatı, yapıp ettiğimiz her şeyi içine alan karmaşık bir varlık alanıdır. O bütünlük içinde yer alan her şey, her şeye bağlı ve bağımlıdır. Gözle görülmeyen, elle tutulmayan bu bağları, insanlar eğitimle öğrenir; dil ve iletişimle kurar ve sürdürür. Özetle, bilimsel anlamda kültür, toplumun üyesi olarak insanın, yaşayarak, yaparak öğrendiği ve öğrettiği maddi ve manevi her şeyden oluşan karmaşık bir bütündür" (Güvenç, 1997, s.14).

Kültür ve kültürün çok önemli bir ögesi olan müziğin, toplumları ve toplulukları ifade etmedeki önemli bir unsur olduğu gerçeğinden yola çıkılırsa, milletlerin varlığını sürdürebilmeleri için kültürlerine ve kültürlerinin oluşmasında çok önemli bir yere sahip olan halk müziklerine önem vermeleri, onları yaşatmaları ve yaygınlaştırmaları gerektiği söylenebilir.

Halk müziği, toplumun ihtiyaçlarını ifade eden ve kültürün vazgeçilmez en önemli öğelerinden biridir. (Coşkun,1984).

Hoşsu'ya göre (1997) “Her ulusun kendi halkının genel folklor kuralları içinde oluşan bir sanatı vardır. Örf, adet ve gelenekler içinde doğan bu halk sanatı, ezgi ve ritimden oluşmuşsa ‘halk müziği’, söz ve şiirden oluşmuşsa ‘halk edebiyatı’, eğer bir takım ritmik hareketlerden oluşmuşsa ‘halk oyunları’ adı altında kültür varlığını gösterir”.

“Halkın tüm yaratmaları somut bir gereksinimi karşılamaya yöneliktir. Bu yaratmalarda başta sanatsal (estetik) nitelik olup olmaması önemli olmayıp ‘kullanışlılık’ yeterlidir” (Kaynar, 1996). “İki yüzyıla yakın zamandır, halk müzikleri üzerinde çeşitli yabancı ve yerli folklorcu ve etno müzikologlarca araştırmalar yapılmış, dünya halk müziklerinin tanım ve özellikleri ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır” (Emnalar, 1998).

Bundan dolayıdır ki her milletin kendine has halk müzikleri vardır. ‘Popüler’ kelimesinden türeyen ‘Popüler Müzik’ diye isimlendirilen halk müzikleri, derin kültür etkisi ile daha da yoğunlaşır ve zenginleşir (Sümbüllü, 2006).

Buradan hareketle genel olarak bazı yabancı ve Türk müzik bilimci, folklorcu, araştırmacı ve etno müzikologların halk müzikleri ile ilgili belirttikleri tanımlar aşağıda verilmektedir.

Alman müzik bilimci Hugo Riemann, halk müziği kapsamında;

1. Ezgi ve sözleri kimin tarafından yapıldığı belli olmayanlar, anonim bir yapıda olanlar,
2. Birçok nedenle halk tarafından benimsenmiş ve halk ezgisi ifadesine bürünmüş olanlar,
3. Halk diliyle oluşmuş, melodik ve armonik bünyesi kolayca anlaşılan, belleğe kolayca yerleşen, bu nedenle popüler (halk tarafından benimsenen ve tutulan) bir özellik taşıyan ezgiler, öğelerini almıştır:

Fransız müzik bilimci, Michell Brnet'e göre; Halk tarafından benimsenen ve sözlü gelenek biçiminde kulaktan kulağa verilmek suretiyle yayılan ezgilerdir. İngiliz müzik bilimci, “Prat’a göre; köylü ve halk arasından çıkıp, gelenek haline gelen ezgiler halk müziğini oluşturur. Yine İngiliz müzik bilimci, “Breniers’e göre ise; halkın müşterek malı olan, en sade, düz, samimi ve yalın ezgilerdir ki, bestecisi belli değildir ve

anonimdir. Moser’e göre ise; halkın ortak malı olan şarkı ve melodiler halk türküsüdür” (Sümbüllü, 2006).

Türk folklorcu, müzikolog, derlemeci ve araştırmacı Halil Bedii Yönetken’e göre ise;

- a) Türk Halk Müziği folklorik ve anonim bir karakter taşır ve çok zengin bir müziktir.
- b) Modal metrik yönden olduğu kadar, yapı ve form bakımından da büyük özellik ve güzellik taşımaktadır.
- c) Yaratıcısı belli değildir.
- d) Türk köylüsünün, Türk aşiretlerinin ve Türk âşıklarının müziğidir.

Türk müzikolog, tarihçi, araştırmacı Mahmut Gazimihal ise halk müziğini şöyle tanımlamaktadır; “Halk şarkısı tabirini “chant populaire” karşılığı kullandık, fakat Almanların kendi halk şarkılarına “lied” dedikleri gibi, bizde kendi halk şarkılarımıza genellikle “Türkü” dedik (Emnalar,1998).

Türk Halk Müziği icracısı ve derlemecisi Nida Tüfekçi ise, halk müziğinde aranan unsurları şöyle sıralamıştır;

1. Sahibinin bilinmemesi,
2. Halk tarafından benimsenip, onun ifadesine bürünmüş olması,
3. Halkın ortak malı olması,
4. Kulaktan kulağa verilmek suretiyle hayatîyetini sürdürmesi,
5. Gelenek haline gelmesi,
6. Zaman içinde derin bir geçmişi olması,
7. Mekân içinde yaygın olması,
8. Yöresel dil ve müzik (ezgi ve çalgısal olarak) özelliklerini bünyesinde taşıması,
9. İddiasız olması,
10. Kişisel yapım olmaması

Bütün bu tanımlardan ve açıklamalardan hareketle, Türk halkının yüzyıllar boyunca hissettiği sevinci, acıyı, yiğitliği, göçü, sevgiyi ve daha güncel yaşamın toplumsal olaylarını, sanat kaygısından uzak çeşitli tür ve biçimdeki ezgilerle yarattığı ve nesilden nesile yaşattığı müziğe türk halk müziği denilebilir.

Geleneksel Türk Halk Müziğinin genel özellikleri ise kısaca şöyle açıklanabilir;

Türk halk müziğinin “âşıklar” ve “Türkü yakıcıları” olmak üzere 2 büyük kaynaktan beslendikleri görülmektedir. Bu iki grup halk sanatçıları, bu işi yaparken daha önceden bilinen kuralları uygulamayı düşünemezler, uygulayamazlar. Zira nazari müzik bilgileri yoktur. İçgüdü ile bu işi yaparlar. Türk halk müziği yeryüzünde ne kadar doğal ve sosyal olay varsa, onları konusu içine almıştır. Bu konular özellikle sözlü musikide enine boyuna işlenmiştir. Estetik yönünden bir elemi, bir sevinci ifade eden ve çeşitli olayları canlandıran ezgilerin en ince örneklerini halk müziğinde bulmak mümkündür ki; dinsel ve din dışı konular, aşk, seveda türküleri, oyun havaları, esnaf türküleri, zanaat havaları, kahramanlık türküleri, serhat türküleri, çiftlikle ilgili ekin, harman türküleri, sohbet havaları, maniler, koşmalar, hoyratlar, düğün havaları, kına havaları, gelin-güvey gelin-kaynana türküleri, yiğitlemeler, koçaklamalar, destanlar, öğütler, ağıtlar, övgüler, taşlamalar, beddualar, ninniler, iş ve meslek türküleri, askerlik ve seferberlik türküleri, güldürücü-satirik türküler, imece türküleri vb. gibi konuların Türk Halk Müziği içinde işlendiğini görebilmekteyiz (Emnalar, 1998).

Geleneksel Türk Halk Müziği, kendine özgü çalgıları, çalış ve söyleyiş tavırları, türleri, biçimleri ve geniş dağarıyla ulusal nitelikleri bünyesinde taşıyan, halk biliminin diğer dallarıyla iç içe olan bir müzik türüdür.

Geleneksel Türk Halk Müziğinde kendine özgülüğü ve Geleneksel Türk Halak Müziği’ ni serbest ritimli (usulsüz) olan, uzun havalar ve ritimli (usullü) olan, kırık havalar olarak iki form da incelenmesini sağlayan Egüz’e göre(1981), müziğin iskeletini, Say’a göre(1985) ise müziğin temelini oluşturan en önemli öge ritimdir.

Bu çalışmada, Geleneksel Türk Halk Müziğinde ritim kalıplarının görülme sıklığının nota okuma üzerindeki etkisi ele alınmaktadır. Eğitim ve öğretimde kolaydan zora, yakından uzağa olduğu gibi sık kullanılanı az kullanılanı doğru gitmek önemlidir. Dil öğretiminde sık kullanılan kelimelere öncelik verilmesi gibi müzik eğitiminde de daha sık görülen ritim kalıplarına öncelik verilmesi mantıklıdır. Araştırmada ritim kalıplarının görülme sıklığı azaldıkça müzikal okunabilirliğin de

azalacağı düşüncesinden hareket edilmektedir. Eğer ritim kalıplarının görülme sıklığının nota okuma üzerindeki etkisi sayısal somut delillerle ortaya konulursa bu görülme sıklıkları eğitim öğretim çalışmalarında anlamlı bir araç olarak kullanılabilir. Ritim kalıplarının görülme sıklıklarına bakılarak düzeye göre eğitimde öğretimde kullanılacak olan müzikal malzeme seçilebilir.

Ritim kalıpları müzik eğitimi ve öğretiminde yaygın olarak kullanılmaktadır. Müzik eğitimi ve öğretimine yönelik çeşitli kaynaklarda (İlköğretim 5 Müzik Dersi Kitabı, Akkaş, S, 2001, s, 34, 35, 36, İlköğretim 6 Müzik Dersi Kitabı, Akkaş, S, 2001, s, 41,42, Müzik Eğitimi ve Öğretimi, Özgül, İ, 2009 s, 106, Şarkılarla Türkülerle Temel Müzik Eğitimi, Sun, M 1982 s, 44, Müziksel Yazma Ve Ezgi Bankası, Özgür Ü, Aydoğan S, 2005, s, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8,) ritim kalıplarından söz edilmekte ve bunlara yönelik uygulamalara yer verilmektedir Geleneksel müziklerimizde ritim konusu ayrıcalıklı bir öneme sahiptir. Kuramsal çalışmalarda Geleneksel usul kavramı ele alınırken ritmik guruplanma ve kümelenmelerin önemi sık sık vurgulanır. (Türk Musikisi Nazariyatı Ve Usülleri, Özkan, İ, H, 2007, s, 606, 607, 608, Türk Mûsikîsi Kavram ve Terimleri Ansiklopedisi, Öztuna, 2000, s. 106, Tüm Yönleriyle Türk Halk Müziği Nazariyatı, Emnalar, 1998, s, 110).

Müzikde nota süre değerlerine dayanan kümelenme veya kalıplanmalar ölçü esaslı olduğu gibi hiç şüphesiz birim vuruş veya motif, cümle gibi belli bir müzikal fikir üzerinde de gerçekleşebilir. Bu çalışmada ele alınan ritim kalıpları yalnızca ölçü esaslıdır. Ölçü, müzik parçalarının ritmik bakımdan en önemli öğelerinden birisi olduğundan, müzik eğitim ve öğretimine yönelik çeşitli çalışmalarda (İlköğretim 5 Müzik Dersi Kitabı, Akkaş, S, 2001, s, 34, 35, 36, İlköğretim 6 Müzik Dersi Kitabı, Akkaş, S, 2001, s, 41,42, Müzik Eğitimi ve Öğretimi, Özgül, 2009 s, 106, Şarkılarla Türkülerle Temel Müzik Eğitimi, Sun, 1982 s, 44, Müziksel Yazma Ve Ezgi Bankası , Özgür Ü , Aydoğan S, 2005, s, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8) ölçü esaslı kalıplara sık sık rastlanmaktadır.

Müzik eğitimcilerinin yukarıda bulunan örneklerinde de görüldüğü gibi müzik eğitimi içerisinde ritim kalıplarından büyük ölçüde yararlanılmaktadır. Bu araştırmada da Geleneksel Türk Halk Müziği içerisinde bulunan ritim kalıplarının görülme

sıklıklarına göre çok görülen ritim kalıplarından, az görülen ritim kalıplarına doğru sıralayarak Geleneksel Türk Halk Müziği içerisinde bu kalıpların nota okuma durumuna ne ölçüde etki ettiğini belirlemek hedeflenmiştir.

1.1. Problem

Bu araştırmada Geleneksel Türk Halk Müziği’nde ritim kalıplarının kullanım sıklıkları arttıkça, nota okuma kolaylığının da artacağı düşüncesinden yola çıkılmıştır.

Bu çerçevede, problem cümlesi “Geleneksel Türk Halk Müziği’nde ritim kalıplarının görülme sıklığı ile nota okuma hatalarının ortaya çıkma durumu arasındaki ilişki nedir?” sorusudur. Bu soruya cevap bulabilmek için öncelikle aşağıdaki soruların cevaplanması gerekmektedir.

- Türk Halk Müziğinde ritim kalıplarının kullanım sıklığı nedir?
- Notaların süre değerlerinden kaynaklanan okuma hatalarının görülme sıklığı nedir?

Bu iki sorunun cevabı bulunduktan sonra ritim kalıplarının görülme sıklığı ile nota okuma hatalarının ortaya çıkma durumu arasındaki ilişki araştırılacaktır.

1.2. Amaç

Bu araştırmada, ritim kalıplarının kullanım sıklığı ile nota okuma durumu arasındaki ilişki sayısal verilere dayalı olarak ortaya konulması amaçlanmaktadır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Eğitim Fakültelerinin Müzik Öğretmenliği Bölümlerinde öğrencilere Türk Halk Müziği, Türk Sanat Müziği, Klasik Batı Müziği ve Popüler Müzik gibi farklı müzik türleri öğretilmektedir. Bir müzik öğretmenin bu müzik türlerini bilmeden mesleğinde başarılı olabilmesi zordur. Eğitim programında bu farklı müzik türlerinin yer alması her bir türe ayrılan eğitim süresini kısalttığından daha etkili öğretim yöntem ve tekniklerine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu çerçevede araştırmanın sonuçları Türk Halk Müziği eğitim ve

öğretim çalışmalarında özellikle, etüd ve alıştırma hazırlama, düzey belirleme, düzeye göre dağıtım seçimi ve ölçme değerlendirme gibi hususlara ışık tutması açısından önemlidir.

1.4. Varsayımlar

Bu araştırmada;

1. Kaynakların geçerli ve güvenilir olduğu,
2. Araştırma modelinin, araştırmanın konusuna uygun olduğu varsayımlarından yola çıkılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

Hiç şüphesiz süre değerleri dışında müzikte okuma hatalarına yol açan çeşitli unsurlar mevcuttur. Bu çalışma da okuma hatalarının yalnızca süre değerleri ile ilişkisi ele alınmaktadır.

Bu araştırma, Türk Halk Müziği TRT repertuarındaki 4/4 lük 510 adet türküyle sınırlandırılmıştır.

1.6. Tanımlar

Nota Okuma Hatası

Çalışmada, deneyde kullanılan türküler üzerinde değerlendirme gurubu tarafından belirlenen hata.

Ritim Kalıbı

Çalışmada ele alınan 510 türkü içerisinde en az iki türküde görülen ölçü esaslı ritmik kümelenme.

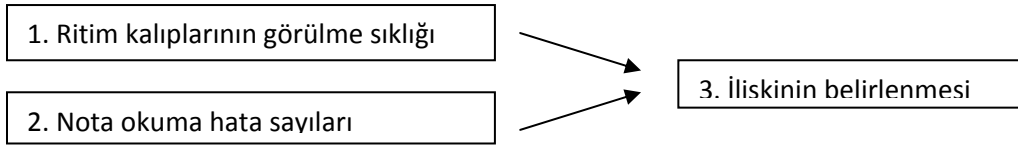
BÖLÜM 2

2. Yöntem

Bu araştırmada, kaynak tarama ve deneysel yöntem kullanılmıştır

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel Tarama Modeli: İki veya daha çok değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir (Karasar,2005,81). Çalışmada öncelikle 4/4 lük türkülerdeki ritim kalıpları ve bunların görülme sıklıkları belirlenmiş, daha sonra ritim kalıplarının görülme sıklığıyla okuma hata sayıları arasındaki ilişki araştırılmıştır. Çalışmanın basamakları aşağıdaki şekilde gösterilmektedir.

Şekilde görüldüğü gibi çalışma üç temel aşamadan oluşmaktadır. Türkülerin seçimi ve bu aşamaların ayrıntıları aşağıdaki bölümlerde açıklanmaktadır.

2.2. Evren ve Örneklem

TRT Türk Halk Müziği Repertuarı günümüzün en geniş repertuarlardan biridir. Çalışmadaki ritim kalıpları T R T repertuarında 4/4 lük ölçü anahtarında yazılmış notası bulunabilen 510 4/4 lük türkü üzerinde belirlenmiştir. TRT repertuarı yeni eserlerin katılımıyla genişlemektedir. Bu sayı çalışmanın yapıldığı döneme ait repertuardaki 4/4 lük türkülerin tamamıdır. Deneyde kullanılan türküler ise bilgisayar yardımıyla rasgele/random olarak seçilmiştir. Okuma hata ölçümleri 60 katılımcı üzerinde yapılmıştır. Bu sayıların araştırma için yeterli olduğu düşünülmektedir.

2.3. Verilerin Toplanması

Araştırmada kullanılan ritim kalıpları TRT repertuarında yer alan 4/4 lük türkülerden elde edilmiştir. Çalışmada 4/4 lük usûlün seçilmesinin nedeni bu usûlün TRT repertuarında en fazla görülen usûl olmasıdır.

Bu çalışmada ritim kalıbı ifadesiyle en az iki türküde görülen ölçü esaslı ritmik kümelenmeler kastedilmektedir. Bu kümelenmelerde ölçülerin notaların süre değerleri bakımından birbirinin aynısı olması durumunda aynı ritim kalıbı gurubu içerisinde yer aldıkları düşünülmektedir. Örnek olarak TRT repertuarı 1092 numara ile kayıtlı VAN yöresine ait “Gökten Bir Çift Suna İndi” türküsündeki ilk iki ölçünün notası aşağıda görülmektedir.

Bu türkünün ilk ölçüsünde yer alan dörtlük – sekizlik – sekizlik-dörtlük –dörtlük şeklindeki süre değerleri dizilimine toplam yetmiş türküde rastlanmıştır. Bu nedenle bu dizilim ölçü esaslı bir ritim kalıbı olarak kabul edilmiştir. Bu kalıbın görüldüğü diğer türkülerde ses yükseklikleri farklı farklıdır. Ancak araştırma ritim çerçevesinde olduğundan bu farklılıklarla ilgilenilmemiştir. Böylece ses yükseklikleri her ne olursa olsun bu türkülerde görülen sözü edilen dizilim aşağıda görüldüğü gibi ele alınmıştır.

Yukarıda görülen şekildeki nota süre değerleri dizilimi toplam yetmiş türkûde görüldüğü için ritim bakımından tek bir türkûye ait olmayıp Geleneksel Türk Halk Müziğinde yaygın olarak kullanıldığı için ritim kalıbı olarak kabul edilmiştir.

TRT repertuarı 1631 numara da kayıtlı KÜTAHYA yöresinden “ Kütahya’nın Pınarları Akışır” türküsüne ait aşağıdaki örnekteki onuncu ölçüdeki dizilim ise bu anlamda bir ritim kalıbı değildir.

Bu örnekte yer alan onaltılık-onaltılık-onaltılık-onaltılık-sekizlik-onaltılık-onaltılık-otzikilik-onaltılık-onahlık-onaltılık-dörtlük süre değerleri dizilimine bu türkûden başka bu tez kapsamı içerisinde yer alan beş yüz on adet 4/4 lük türkûnün hiçbirisinde rastlanmamıştır. Bu nedenle bu dizilim yalnızca bu türkûye özgü bir dizilimdir, Geleneksel Türk Halk Müziğinde yaygın kullanıma sahip değildir. Yalnızca tek bir türkûde yer alan bu tür dizilimler bu türkûye ait özel bir durumu göstermektedir. Birden fazla türkûde yer alan dizilimlerde ise böyle bir özel durum söz konusu olmayıp bir kalıplanmadan bahsedebilmek mümkündür.

4/4 lük türkûlerdeki ritim kalıpları bu şekilde bulunduktan sonra, sık kullanılanlardan az kullanılanlara doğru sıralanmıştır. Bu sıralama neticesinde en sık kullanılan ritim kalıplarından on türkûye kadar olanlar aşağıda ki tablolarda yer almaktadır. Bu tablolarda ilk sütunda söz konusu ritim kalıbının görüldüğü türkûnün adı, ikinci sütunda ise kalıbın bu türkûdeki görülme sıklığı yer almaktadır.

Tablo 1. 70 Türküde Görülen Ritim Kalıpları ve Görüldüğü Türküler

En fazla kullanılan ritim kalıbı yetmiş türküde görülen aşağıdaki kalıptır.

TÜRKÜNÜN ADI	KULLANIM SIKLIĞI
Ada Yolu Kestane	1
Adanalı	2
Ak Devem Düzden Gelir	4
Arpa Buğday Daneler	8
Bebek	3
Beni Şad Etmedi Bu Çarkı Felek	1
Ben Üşene Gideyim	1
Bir Dal Kestim Ormandan	2
Bugün Ayın Işığı	2
Bugün Bayram Günüdür	2
Çadır Altı Minare	1
Çamdan Sakız Akıyor	4
Çanakkale İçinde	1
Çarşıya Vardım	1
Çattılar Ocak Taşını	1
Çayın Öte Yüzünde	2
Cigaramı İnce Sar	1
Dağlar Siz Ne Dağlarsız	4
Deniz Dibi Tekneli	1
Duman Aldı Yollarımı	2
Durnamın Kanadı Yeşil	1
Elma Attım	5
Elmayı Top Top Yapalım	4
Estireyim Mi	1
Evlerim Evlerim Saray Evlerim	1
Evlerine Varamadım Arımdan	1
Fatmanın Çiçekleri	1
Fidayda	1
Gelin Kaynana	1

TÜRKÜNÜN ADI	KULLANIM SIKLIĞI
Gökten Bir Çift Suna İndi	6
Guyer Bostanım Guyer	1
Harman Yerini Süpürdüm	1
İnceden İnce	2
Ispartadan Çıktım	2
İstanbulun Konakları Köşeli	2
Kalaliyam Kalali	2
Kalenin Ustu Direk	2
Kara Tavuk Gubalı	2
Karanfil Ocak Ocak	2
Karanfil Oylum Oylum	1
Keklik Gibi Kanadımı Süzmedim	2
Kul Olam Kalem Tutan Ellere	2
Mapushane İçinde Yanıyor Gazlar	4
Ne Bakarsın Kömür Gözlüm	1
Pınara Vurdum Kazmayı	2
Pınardan Dudu Geçti	6
Saba Mülkün Verir Bade	5
Samsun İskele Başı	2
Sana Öğretyim Dağdan Aşmayı	2
Şanişın Altı	1
Siyah Keten Çarım Var	1
Şu Dağlar Ulu Dağlar	5
Şu Karşiki Dağda Kar Var	4
Şu Masadın Kızları	2
Şu Uzun Gecenin Gecesi Olsam	1
Sultanın Giydiği Kareli Kumaş	2
Talas Altı Haymana	1
Taşa Verdim Yanımı	1
Üç Güzel Oturmuş	4
Ulu Tanrı Seni Övmüş Yaratmış	2
Urfalıyam Dağlıyam	4
Vardım Baktım Süt Pişirmiş	2
Yandım Allah	1
Yaz Gelince İrençberler	1
Yemenimin Uçları	4
Yol Üstüne Kuruvermiş Kazanı	2
Yüce Dağ Başında Yanar Bir Işık	2

Tablo 2. 52 Türküde Kullanılan Ritim Kalıbı Ve Kullanıldığı Türküler

TÜRKÜNÜN ADI	KULLANIM SIKLIĞI
Ak Devem Düzen Gelir	4
Al Yanak Allanıyor	10
Argaltında Bendim Var	2
Aşağıdan Geliyor Türkmen Goyunu	2
Atladı Çıktı Eşiği	1
Bahalarda Zerdali	1
Bebek	1
Benim Atım	2
Birini Yavrum	2
Bugün Ben Güzeller Şahını Gördüm	2
Çayda Yeşil Bir Kuş Var	1
Cevizin Yaprağı Dal Arasında	4
Çimdallı Çarsısında	3
Dağlar Siz Ne Dağlarsız	2
Durnam Gelir Kona Kalka	5
Durnam Gelir Yata Kalka	2
Dursun Beyin Hanları	4
Eğremde Büğrem Gavrasarın Yolları	2
Elma Attım	8
Eski Libas Gibi	1
Evlerinin Onu Çevirme Çardağı	2
Ey Sevdiğim Artık Yeter	1
Geyme Dedim Geydin Sen Bu Alleri	1
Gıcır Gıcır Gelir	1
Gine Bugün Yaralandım	6
Güvercin Uçuverdi	2
Hadi Gidelim Bağlara	1

TÜRKÜNÜN ADI	KULLANIM SIKLIĞI
Hatırına Düşmez Sormaz Halimden	2
İmelerin	3
İnönünün Hanları	2
Ispartadan Çıktım	7
Karatavuk Gubali	5
Karşı Dağlar Bizimdir	4
Karşıda Hayvalıklar	2
Köyden Köye Gezerim	1
Kul Olam Kalem Tutan Ellere	3
Kaçın Dağı	1
Ne Bakarsın Kömür Gözlüm	2
Ne Durursun Oralarda	1
Nerif Hanım	1
Süpürün Hanayları Osman Geliyor	1
Süzül Güzel	1
Türkmen Kızı Katarlamış	2
Uzun Olur Ahlatlının Çalısı	4
Yaylanın Çimenine Kuzu Yayılır	2
Yemenimin Uçları	1
Yendim Saman Almaya	4

Tablo 3. 46 Türküde Kullanılan Ritim Kalıbı Ve Kullanıldığı Türküler

TÜRKÜNÜN ADI	KULLANIM SIKLIĞI
Ala Çorap Öremedim	6
Allı Da Yemenim	4
Aras Aras Han Aras	2
Arpa Buğday Daneler	1
Aşanın Evinde	1
Bahada Gül Ağacı	2
Bahçalarda Zerdali	7
Benusene Gideyim	2
Bugün Ayın Işığı	1

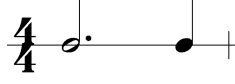
TÜRKÜNÜN ADI	KULLANIM SIKLIĞI
Çadır Altı Minare	3
Çayda Yeşil Bir Kus Var	3
Elma Attım	5
Elmayı Top Top Yapalım	3
Erzurum Elllerinde	1
Evlerine Varamadım Arımdan	3
Evlerinin Onu Yonca	3
Evlerinin Önünde Gara Üzüm Asması	2
Fidayda	18
Garsa Giderim	3
Geyme Dedim Geydin Sen Bu Alleri	1
Gide Gide Kundurama	1
Göktepeyle İnönünün Arası	4
Guverdim Bostan Oldum	1
Hasan Dağı Oymak Oymak	3
Hasta Oldum Derdune	1
Horozumu Satamadım	2
İstanbulun Konakları Köşeli	3
Kaleden İndim Ancak	4
Kalenin Ardına Ekerler Darı	2
Karanfil Suyu Neyler	1
Komşunun Kızı	1
Oklavayım Pazıyım	2
Öyledir Ey Öyledir	2
Pancar Pezik Değil Mi	1
Pınar Senin	2
Siyah Keten Carım Var	2
Şu Dağlar Ulu Dağlar	1
Su Gelir Lüle Lüle	1
Şu Karşıkı Dağda Kar Var	2
Talas Altı Haymana	6
Toycular	1
Yol Üstünde Dikili Taş	3
Yüce Dağ Başında Yanar Bir Işık	2
Yürü Güzel Yürü	1

Tablo 4. 35 Türküde Kullanılan Ritim Kalıbı Ve Kullanıldığı Türküler

TÜRKÜNÜN ADI	KULLANIM SIKLIĞI
Aşanın Evinde	1
Bahçaya Gelki Görüm	2
Ben Atımı Nallatırım	2
Benim Atım	1
Birini Yavrum	1
Burçak Tarlası	1
Çarşıya Vardım	3
Çayın Öte Yüzünde	1
Cevizin Yaprığı Dal Arasında	2
Dabanca Karadağlı	3
Ekin Ektim Çöllere	2
Eski Libas Gibi	2
Evleri Var Engin	3
Evlerinin Onu Bulgur Kazanı	2
Gine Gördüm Elif Kızı	1
Göktepeyle İnönünün Arası	4
Gülmedim Dünyaya Geldim Geleli	3
Helkeler Gölünde Suyu Gidiyor	5
Horozum Kaçıldılar	1
Kaleden İnismolur	2
Kara Tavuk Gubali	2
Karanfil Oylum Oylum	1
Karşıda Fiğ Otlarır	2
Karşıda Hayvalıklar	2
Keklik Gibi Kanadımı Süzmedim	2
Kütahyanın Pınarları Akışır	1
Oklavayım Pazıyım	1
Sabah Kalktım Ergettim	2
Salında Gel	7
Samsun İskelebaşı	1
Su Gelir Lüle Lüle	1
Suda Balık Oynuyor	1
Taze Karla Yağmış	1
Yağmur Yağıyor Dere Tabanlarına	2
Yandım Allah	2

Tablo 5. 32 Türküde Kullanılan Ritim Kalıbı Ve Kullanıldığı Türküler

TÜRKÜNÜN ADI	KULLANIM SIKLIĞI
Aşığın Yaylası	2
Aşık Kerem Düşeylemiş Daylere	2
Ay Bulutta Bulutta	2
Bende Mecnundan Fuzuna	1
Bülbülün Göğsü Al Olur	2
Çanakkale İçinde	2
Çıksam Baksam Görünür Mü	1
Dağlar Siz Ne Dağlarsız	2
Dinle Sana Bi Nasihat Edeyim	4
Dün Mü Buradayıdın	2
Eğremde Büğrem Gavrasarın Yolları	4
Elma Atdım	1
Evlerine Varamadım Arımdan	3
Gine Bugün Yaralandım	6
Göktepeyle İnönünün Arası	2
Guyer Bostanim Guyer	3
Hasan Dağı Oymak Oymak	1
Hisardan İnmem Diyor	1
İstanbulun Konakları Köşeli	3
Maçın Dağı	1
Mezarımın Taşı	5
Pınar Senin	2
Pınara Vurdum Kazmayı	3
Sanisin Altı	3
Sıra Sıra Siniler	2
Su Karşıkı Dağda Kar Var	2
Taşa Verdim Yanımı	2
Urfalıyam Dağlıyam	2
Yandım Allah	1
Yazan Katip	6
Yıldız Dağı	2
Yüce Dağ Başında Yanar Bir Işık	2

Tablo 6. 30 Türküde Kullanılan Ritim Kalıbı Ve Kullanıldığı Türküler

TÜRKÜNÜN ADI	KULLANIM SIKLIĞI
Ala Çorap Öremedim	2
Arpa Buğday Daneler	2
Aşağıdan Gelir Sandık	2
Bende Mecnundan Fuzuna	2
Bülbülün Göğsü Al Olur	4
Çarşıya Vardım	3
Çattılar Ocak Taşını	2
Dinle Sana Bir Nasihat Edeyim	3
Durnamın Kanadı Yeşil	1
Evlerim Evlerim Saray Evlerim	2
Evlerinin Onu Yonca	3
Gelin Kaynana	1
Gide Gide Gitmez Oldu Dizlerim	2
Hanemize Payton Geldi	1
Hisardan İnmem Diyor	1
İmelerin	2
İndim Kuyu Dibine	2
Kalalıyam Kalalı	2
Kalenin Ardına Ekerler Darı	8
Kara Tavuk Gubali	2
Kayalar Yarılmasın	2
Lambada Şişesiz Yanmaz Mı	2
Öyledir Ey Öyledir	4
Sabah Güneşi Doğdu	4
Sana Öğretem Dinle Dağdan Aşmayı	1
Şu Dağlar Ulu Dağlar	3
Suda Balık Oynuyor	1
Üç Güzel Oturmuş	1
Ulu Tanrı Seni Övmüş Yaratmış	1
Urfalıyam Dağlıyam	2

Tablo 7. 29 Türküde Kullanılan Ritim Kalıbı Ve Kullanıldığı Türküler

TÜRKÜNÜN ADI	KULLANIM SIKLIĞI
Ah Küre Koymuş	1
Ala Çorap Öremedim	2
Ali Gavak Kesiyor	1
Aşağıdan Gelen Üzüm Kağnısı	3
Aşık Kerem Düşeylemiş Daylere	3
Bir Ok Attım Herge Vardı	1
Çayda Yeşil Bir Kuş Var	1
Cevizin Yaprağı Dal Arasında	2
Dabancam Karadağlı	1
Dinar Yolu	2
Evlerinin Onu Bulgur Kazanı	1
Fatmanın Çiçekleri	1
Gidiyom Deme Bana	1
Git Yarım Sağlığınan	3
Hasta Oldum Derdune	1
Her Sabah Her Seher	1
Hey Onbeşli	2
İşte Geldi Arpa Buğday Harmanı	2
Kalenin Ardına Ekerler Darı	1
Kap Ardına Asa Komuş	1
Karatavuk Cücüğü	2
Karpuz Kestim Yiyeyim	2
Saba Mülkün Verir Bade	2
Samsun İskelebaşı	1
Suda Balık Oynuyor	1
Süpürün Hanayları Osman Geliyor	1
Ulu Tanrı Seni Övmüş Yaratmış	1
Yemenimin Uçları	1

Tablo 8. **25 Türküde Kullanılan Ritim Kalıpları Ve Kullanıldığı Türküler**

TÜRKÜNÜN ADI	KULLANIM SIKLIĞI
Arpa Buğday Daneler	2
Aşağıdan Gelir Sandık	1
Bahçe Duvarını Aşdım	1
Camdan Sakız Akıyor	1
Dama Bulgur Sererler	1
Dinar Yolu	2
El Vurup Yaremi İncitme Tabip	1
Evlerim Evlerim Yüksek Evlerim	2
Evlerinin Onu Tahda Daraba	4
Eydim Kavak Dalını Akdağmadeni	6
Geyme Dedim Geydin Sen Bu Alleri	1
Giderem Buradan Artık	1
Giderim Bu Düzünden	6
Göktepeyle İnönünün Arası	4
Guyer Bostanım Guyer	1
Kalenin Üstü Direk	2
Karatavuk Gubali	2
Karpuz Kestim Sulandı	4
Kul Olam Kalem Tutan Ellere	5
Pınar Senin	2
Sirvanda Kayfe De Yatıyor	1
Siyah Keten Carim Var	1
Şu Uzun Gecenin Gecesi Olsam	2
Suda Balık Oynuyor	2
Ulu Tanrı Seni Övmüş Yaratmış	5

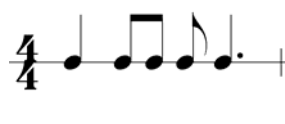
TÜRKÜNÜN ADI	KULLANIM SIKLIĞI
Aynam Düştü Yerlere	1
Ben Atımı Nallatırım	1
Benim Atım	1
Benusene Gideyim	2
Birdal Kestim Ormandan	4
Çanakkale İçinde	1
Elmayı Top Top Yapalım	2
Giderem Buradan Artık	5
Göktepeyle İnönünün Arası	2
Hasan Dağı Oymak Oymak	1
İstanbulun Konakları Köşeli	3
Karşıda Fiğ Otlarır	2
Kerem Desem	2
Kralın Kızı	1
Lambada Şişesiz Yanmaz Mı	1
Mapushane İçinde Yanıyor Gazlar	1
Mis Pamuğum	1
Öyledir Ey Öyledir	1
Sana Öğretem Dağdan Aşmayı	2
Şu Dağlar Ulu Dağlar	3
Şu Uzun Gecenin Gecesi Olsam	8
Tık Dedi Gapı	2
Ulu Tanrı Seni Övmüş Yaratmış	2
Yandım Allah	2
Yaylalar İçinde Erzurum Yayla	5

Tablo 9. 24 Türküde Kullanılan Ritim Kalıbı Ve Kullanıldığı Türküler

TÜRKÜNÜN ADI	KULLANIM SIKLIĞI
Adanalı	4
Ala Çorap Öremedim	1
Arabam Mazilidir	2
Bende Mecnundan Fuzuna	1
Benim Atım	1
Bizim Evin Yanına	2
Çadır Altı Minare	3
Çayda Yeşil Bir Kuş Var	1
Demirciler Demiri Neyle Döğerler	1
Eklemedir Koca Kavak	3
Evlerinin Önünde Gara Üzüm Asması	2
Gelin Kaynana	2
İstanbulun Konakları Köşeli	2
Kaleden İndim Ancak	2
Kralın Kızı	4
Lambada Şişesiz Yanmaz Mı	2
Mapushane İçinde Yanıyor Gazlar	2
Nasıl Methedeyim	1
Öyledir Ey Öyledir	1
Saba Mülkün Verir Bade	1
Su Gelir Akmayınan	2
Şu Uzun Gecenin Gecesi Olsam	2
Yandım Allah	2
Yol Üstünde Dikili Taş	1

Tablo 10. 23 Türküde Kullanılan Ritim Kalıbı Ve Kullanıldığı Türküler

TÜRKÜNÜN ADI	KULLANIM SIKLIĞI
Ada Yolu Kestane	2
Aman Fincan Fincana Kurban	1
Asker Yolu Beklerim	4
Badılcını Doğradım	3
Bahçalarda Zerdali	1
Bugün Ayın Işığı	2
Değirmenin Bendine	2
Deniz Kenarına	1
Elma Atđım	1
Erikten Kestim Deynek	1
Gelin Kaynana	2
Guyer Bostanım Guyer	1
İnceden İnce	3
Isparta'dan Çıktım	1
Kaleden İndim Ancak	4
Kapardına Asa Komuş	1
Keklik Gibi Kanadımı Süzmedim	2
Odaya Serdim Halı	1
Salında Gel	2
Şu Uzun Gecenin Gecesi Olsam	2
Süpürün Hanayları Osman Geliyor	2
Tık Dedi Gapı	1
Yandım Allah	1

Tablo 11. 22 Türküde Kullanılan Ritim Kalıpları Ve Kullanıldığı Türküler

TÜRKÜNÜN ADI	KULLANIM SIKLIĞI
Bahçarda Zerdali	1
Beni Şad Etmedi Bu Çarkı Felek	1
Benusene Gideyim	1
Camdan Sakız Akıyor	2
Çayın Öte Yüzünde	1
Gıcır Gıcır Gelir	1
Gide Gide Gitmez Oldu Dizlerim	2
Gide Gide Kundurama	1
Gökten Bir Çift Suna İndi	3
Halkalı Şeker	2
Harman Yerini Süpürdüm	1
Karşıda Fiğ Otlarır	2
Mapushane İçinde Yanıyor Gazlar	2
Oy Gelin Kınan Kutlola	1
Saba Mülkün Verir Bade	2
Salında Gel	1
Sana Öğreteyim Dağdan Asmayı	1
Siyah Keten Carım Var	1
Şu Dağlar Ulu Dağlar	1
Şu Uzun Gecenin Gecesi Olsam	2
Suda Balık Oynuyor	4
Talas Altı Haymana	3

TÜRKÜNÜN ADI	KULLANIM SIKLIĞI
Alimin Camda Buldum İzini	1
Ben Atımı Nallatırım	1
Beni Şad Etmedi Bu Çarkı Felek	1
Burçak Tarlası	2
Çayda Yeşil Bir Kuş Var	2
Evlerinin Onu Tahda Daraba	8
Eydim Kavak Dalını	1
Fatmanın Çiçekleri	2
Fidayda	8
Giderem Buradan Artık	1
Gidiyom Deme Bana	1
Harman Yerini Süpürdüm	1
Hasta Oldum Derdune	1
Hatırına Düşmez Sormaz Halimden	2
Kapı Ardına Asıvermiş Eleği	2
Keten Gömlek Filfili	1
Mani Bilirim Mani	6
Oklavayım Pazıyım	1
Şu Masadın Kızları	1
Suda Balık Oynuyor	4
Talas Altı Haymana	1
Tarlaya Ektim Soğan	1

Tablo 12. 18 Türküde Kullanılan Ritim Kalıbı Ve Kullanıldığı Türküler

TÜRKÜNÜN ADI	KULLANIM SIKLIĞI
Asanın Evinde	2
Bugün Ayın Işığı	5
Çıksam Baksam Görünür Mü	1
Dama Bulgur Sererler	3
Geminin İçineyum	1
Geyme Dedim Geydin Sen Bu Alleri	2
Giderim Bu Duzunden	2
Habilban	1
Hisardan İnmem Diyor	1
İstanbul'un Konakları Köşeli	1
Kalenin Ardına Ekerler Darı	9
Kara Tavuk Gubali	2
Lambada Şişesiz Yanmaz Mı	3
Pınara Vurdum Kazmayı Gaziantep	3
Şirvanda Kayfe De Yatıyor	1
Siyah Keten Carım Var	1
Şu Dağlar Ulu Dağlar	2
Süzül Güzel	1

Tablo 13. 17 Türküde Kullanılan Ritim Kalıbı Ve Kullanıldığı Türküler

TÜRKÜNÜN ADI	KULLANIM SIKLIĞI
Adanalı	3
Bende Mecnundan Fuzuna	1
Bir Elinde Kantar	1
Çarşıya Vardım	2
Fatmanın Çiçekleri	1
Gine Gördüm Elif Kızı	1
Hanemize Payton Geldi	14
İnönünün Hanları	2
Isparta'dan Çıktım	1
Karatavuk Cücüğü	6
Karanfilsin Tarçınsın	1
Kayalar Yarılmasın	3
Kralın Kızı	2
Pınarın Başına	2
Su Gelir Lüle Lüle	1
Şu Karşiki Dağda Kar Var	1
Yağmur Yağıyor Dere Tabanlarına	3

Tablo 14. 16 Türküde Kullanılan Ritim Kalıbı Ve Kullanıldığı Türküler

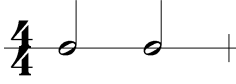

TÜRKÜNÜN ADI	KULLANIM SIKLIĞI
Ala Çorap Öremedim	1
Anam Vay Olsun Beni	1
Arabam Mazıdır	3
Asanın Evinde	1
Bugün Ayın Işığı	1
Denizin Ortasında	9
Durnam Gelir Yata Kalka	1
Gıcır Gıcır Gelir	1
Mail Oldum Hub Cemale Bakmaya	1
Oklavayım Pazıyım	4
Şu Karşıkı Dağda Kar Var	2
Suda Balık Oynuyor	1
Süzül Güzel	1
Tarlaya Ektim Soğan	1
Topçam Yaylası	2
Yandım Allah	4

Tablo 15. **15 Türküde Kullanılan Ritim Kalıbı Ve Kullanıldığı Türküler**

TÜRKÜNÜN ADI	KULLANIM SIKLIĞI
Asanın Evinde	1
Bahçaya Gel Ki Görüm	4
Bebek	1
Bu Gelen Nahir Midir	8
Çayda Balık Yan Gider	2
Dabancam Karadağlı	2
Evlerim Evlerim Saray Evlerim	2
Evlerim Evlerim Yüksek Evlerim	2
Geminin İçineyum	4
Giderem Beleşine	1
Kaşların Karasına	2
Ne Bakarsın Kömür Gözlüm	1
Şu Karşıkı Dağda Kar Var	2
Topçam Yaylası	3
Yüce Dağ Başında Yanar Bir Işık	4

Tablo 16. 14 Türküde Kullanılan Ritim Kalıpları Ve Kullanıldığı Türküler

TÜRKÜNÜN ADI	KULLANIM SIKLIĞI
Bülbül Ne Ötersin	2
Daş Dönmüyor	3
Gine Gördüm Elif Kızı	1
Göktepeyle İnönünün Arası	4
İnceden İnce	6
Kaleden İndim Düze	1
Karabiber Asmolur	1
Koyun Meler Çoban Güler	1
Ne Bakarsın Kömür Gözlüm	1
Sabahınan Sabahınan	1
Saçaktan Su Damlar	1
Süpürün Hanayları Osman Geliyor	3
Türkmen Kızı Katarlamış	6
Yaylanın Çimenine Kuzu Yayılır	1

TÜRKÜNÜN ADI	KULLANIM SIKLIĞI
Çayın Öte Yüzünde	1
Durnamın Kanadı Yeşil	1
Erzurum Ovaları	2
Fidayda	4
Gel Ha Gönül Havalanma	2
Gine Gördüm Elif Kızı	1
Güvercin Uçuverdi	2
Harman Yeri Taş Yeri	1
Hey Onbeşli	2
Kaşların Karesine	2
Taze Karlar Yağmış	2
Üç Güzel Oturmuş	3
Yağmur Yağar Tıtır Tıtır Yerlere	5

TÜRKÜNÜN ADI	KULLANIM SIKLIĞI
Aman Fincan Fincana Kurban	1
Aşağıdan Geliyor Türkmen Goyunu	1
Atladı Çıkdı Eşiği Beyşehir	1
Bahçada Gül Ağacı	2
Başında Puşan Gurban	2
Bir Ok Atım Herge Vardı	3
Bugün Bayram Günüdür	4
Gaplarında Guyi Var	2
Gine Gördüm Elif Kızı	1
Harman Yeri Taş Yeri	2
Kaşların Karesine	2
Samanlıktan Galdıramadım Samanı	8
Taze Karlar Yağmış	6
Yağmur Yağar Tıpır Tıpır Yerlere	1

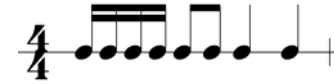

TÜRKÜNÜN ADI	KULLANIM SIKLIĞI
Değirmenin Oluğu	7
Evlerinin Önü Bulgur Kazanı	2
Gidiyom Deme Bana	1
Gine Gördüm Elif Kızı	1
Halkalı Şeker	1
Hürmüz Gelin	1
Kahpe Felek Sana Netdim Neyledim	1
Kaleden İnişmolur	4
Kalenin Dibinde Taş Ben Olaydım	3
Karatavuk Gubali	7
Karşıda Harar Durur	2
Karşıda Hayvalıklar	2
Kralın Kızı	3
Topçam Yaylası	2

TÜRKÜNÜN ADI	KULLANIM SIKLIĞI
Bahçalarda Zerdali	1
Beni Şad Etmedi Bu Çarkı Felek	1
Erikten Kestim Deynek	2
Gıcır Gıcır Gelir	4
Gine Gördüm Elif Kızı	1
Isparta'dan Çıktım	2
Kalalıyam Kalalı	2
Kayalar Yarılmasın	1
Kul Olam Kalem Tutan Ellere	1
Ne Bakarsın Kömür Gözlüm	2
Oy Gelin Kınan Kutlola	2
Şu Dağlar Ulu Dağlar	2
Sultanın Giydiği Kareli Kumaş	2
Türkmen Kızı Katarlamış	3

Tablo 17. 13 Türküde Kullanılan Ritim Kalıpları Ve Kullanıldığı Türküler

TÜRKÜNÜN ADI	KULLANIM SIKLIĞI
Ak Devem Düzden Gelir	12
Bahçıya Kuzu Girdi	2
Benim Atım	1
Eski Libas Gibi	1
Gine Gördüm Elif Kızı	3
Göktepeyle İnönünün Arası	4
Hisardan İnmem Diyor	1
Menevşe Koymuşlar Gülün Adını	2
Mor Koyun	1
Samsun İskelebaşı	1
Şerif Hanım	1
Su Gelir Akmayınan	1
Yemenimin Uçları	5

TÜRKÜNÜN ADI	KULLANIM SIKLIĞI
Bahçıya Kuzu Girdi	4
Değirmenin Oluğu	3
Ekin Ektim Çöllere	1
Evim Kireç Dutmuyor	2
Galenin Bedenleri	2
Güvercin Uçuverdi	1
Halkalı Şeker	3
Kalenin Dibinde Taş Ben Olaydım	2
Karşıda Hayvalıklar	1
Köyden Köye Gezerim	1
Mor Koyun	2
Ulu Tanrı Seni Övmüş Yaratmış	2
Yüce Dağ Başında Yanar Bir Işık	4

TÜRKÜNÜN ADI	KULLANIM SIKLIĞI
Bir Ok Atım Herge Vardı	1
Çayın Öte Yüzünde	2
Çıktım Dağların Başına	6
Denizin Ortasında	3
Hergün Serhoş	1
İnce Çayır Biçilmez	2
Irmağın Geceleri	1
İsmi Sevdığım Saadetli Dostum	1
Kekliğimin Kafesi	1
Kul Olam Kalem Tutan Ellere	2
Nazillinin Hanları	1
Pınardan Dudu Geçti	4
Taze Karlar Yağmış	2

TÜRKÜNÜN ADI	KULLANIM SIKLIĞI
Bahçalarda Mor Meni	1
Daracık Sokakta Yâre Kavuştum	4
Dere Geçit Vermezse	2
Ekin Ektim Çöllere	4
Harman Yerini Süpürdüm	1
Hekimoğlu	1
Hürmüz Gelin	1
Kadem Bastı	1
Kaleden İniş Molur	1
Pancar Pezik Değil Mi	1
Su Gelir Akmayınan	1
Tersaneden Kalkdı Efe Alayı	2
Üç Güzel Oturmuş	4

Tablo18. 12 Türküde Kullanılan Ritim Kalıbı Ve Kullanıldığı Türküler

TÜRKÜNÜN ADI	KULLANIM SIKLIĞI
Cigaramı İnce Sar	1
İndim Kuyu Dibine	2
İstanbulun Konakları Köşeli	1
Kalenin Ardına Ekerler Darı	1
Karpuz Kestim Sulandı	4
Oy Gelin Kınan Kutlola	2
Pınar Senin	2
Sana Öğreteyim Dağdan Aşmayı	1
Siyah Keten Carim Var	2
Su Gelir Akmayınan	1
Tarlaya Ektim Soğan	2
Yaylalar İçinde Erzurum Yayla	1

TÜRKÜNÜN ADI	KULLANIM SIKLIĞI
Aletine Vardım Durmadım	5
Bebek	1
Deniz Kenarına	2
Dinar Yolu	4
Fatmanın Çiçekleri	1
Gıcır Gıcır Gelir	2
Kara Çadırın Kızı	1
Kerem Desem	4
Samsun İskele Başı	2
Siyah Keten Carım Var	1
Şu Karşiki Dağda Kar Var	3
Uzun Olur Ahlatlının Çalışı	1

TÜRKÜNÜN ADI	KULLANIM SIKLIĞI
Alçacık Duvar Üstü	2
Alimin Camda Buldum İzini	3
Bende Mecnundan Fuzuna	1
Benim Atım	1
Gemi Kalkar	1
Her Gün Serhoş	2
İki Keklik	3
İşte Geldi Arpa Buğday Harmanı	1
Karanfilim Budama	3
Şanışın Altı	2
Yaz Gelinçe İrençberler	2
Üsküdar'a Gideriken	4

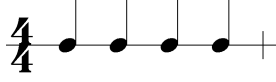

TÜRKÜNÜN ADI	KULLANIM SIKLIĞI
İnönünün Hanları	1
İstanbul'un Konakları Köşeli	1
İşte Geldi Arpa Buğday Harmanı	2
Kara Çadırın Kızı	1
Kralın Kızı	1
Mapushane İçinde Yanıyor Gazlar	1
Pınar Senin	4
Saba Mülkün Verir Bade	2
Siyah Keten Carım Var	1
Süpürün Hanayları Osman Geliyor	2
Türkmen Kızı Katarlamış	1
Yüce Dağ Başında Yanar Bir Işık	2

TÜRKÜNÜN ADI	KULLANIM SIKLIĞI
Aletine Vardım Durmadım	4
Altını Bozdurayım	6
Bağlamamın Düğümü	1
Camdan Sakız Akıyor	2
Çayın Öte Yüzünde	1
Dama Bulgur Sererler	1
Eydim Kavak Dalını Akdağmadeni	10
Kalenin Üstü Direk	2
Karanfil Ocak Ocak	1
Öyledir Ey Öyledir	1
Siyah Keten Carım Var	2
Yaylanın Çimenine Kuzu Yayılır	1

Tablo 19. 11 Türküde Kullanılan Ritim Kalıpları Ve Kullanıldığı Türküler

TÜRKÜNÜN ADI	KULLANIM SIKLIĞI
Ala Çorap Öremedim	1
Boran Geldi Kış Geldi	2
Dere Boyu Gidelim Naciyem	1
Dinar Yolu	1
Gıcır Gıcır Gelir	1
Kul Olam Kalem Tutan Ellere	3
Lambada Şişesiz Yanmaz Mı	4
Menevşe Koymuşlar Gülün Adını	1
Terazi Mi Zanımış	2
Urfalıyam Ezelden	3
Yayla Çiçeği Misin Balam	1

TÜRKÜNÜN ADI	KULLANIM SIKLIĞI
Aşık Kerem Düş Eylemiş Daylere	2
Bahçiciya Kuzu Girdi	1
Cigaramı İnce Sar	1
Deniz Kenarına	2
Dinar Yolu	1
Guyer Bostanım Guyer	1
Kaşların Karasına	2
Sana Öğreteyim Dağdan Aşmayı	1
Şerif Hanım	1
Şu Dağlar Ulu Dağlar	1
Taşa Verdim Yanımı	1

TÜRKÜNÜN ADI	KULLANIM SIKLIĞI
Bugün Ayın Işığ	1
Duman Aldı Yollarımı	4
Fatmanın Çiçekleri	1
Fidayda	3
Gidiyom Deme Bana	2
Gine Gördüm Elif Kızı	1
Samsun İskelebaşı	2
Ulu Tanrı Seni Övmüş Yaratmış	2
Yaylanın Çimenine Kuzu Yayılır	1
Yemenimin Uçları	1
Yol Üstüne Kuruvermiş Kazanı	1

TÜRKÜNÜN ADI	KULLANIM SIKLIĞI
Bocu Köyden Çıktım	1
Çarşıya Vardım	1
Durnam Gelir Yata Kalka	1
Dursun Beyin Hanları	4
Erikten Kestim Deynek	1
Eski Libas Gibi	1
Gine Gördüm Elif Kızı	1
Mapushane İçinde Yanıyor Gazlar	4
Saba Mülkün Verir Bade	2
Sabah Kalktım Ergittim	2
Ulu Tanrı Seni Övmüş Yaratmış	2

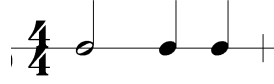
Tablo 20. 10 Türküde Kullanılan Ritim Kalıpları Ve Kullanıldığı Türküler

TÜRKÜNÜN ADI	KULLANIM SIKLIĞI
Bergamanın Hanları	1
Cabur Dağdan Kus Geliyor	4
Dama Bulgur Sererler	1
Deniz Kenarına	1
Gide Gide Gitmez Oldu Dizlerim	2
İnceden İnce	2
İndim Kuyu Dibine	1
Karanfil Suyu Neyler	1
Pınara Vurdum Kazmayı Gaziantep	2
Sarı Buğday Başyım	2

TÜRKÜNÜN ADI	KULLANIM SIKLIĞI
Bahcaya Gelki Görüm	1
Dinar Yolu	3
Gelin Kaynana	2
Hasan Dağı Oymak Oymak	2
Öyledir Ey Öyledir	2
Pınar Senin	2
Sana Öğreteyim Dağdan Aşmayı	1
Yaz Gelince İrençberler	1
Yemenimin Uçları	1
Zeytinyağı Yiyemem	4

TÜRKÜNÜN ADI	KULLANIM SIKLIĞI
Çattılar Ocak Taşını	3
Dere Boyu Gidelim Naciyem	2
Durnam Gelir Kona Kalka	2
Eklemedir Koca Kavak	3
Emirim	2
Koyun Meler Çoban Güler	2
Kul Olam Kalem Tutan Ellere	1
Mapushane İçinde Yanıyor Gazlar	3
Vardım Baktım Süt Pişirmiş	2
Yıldız Dağı	1

TÜRKÜNÜN ADI	KULLANIM SIKLIĞI
Bir Sazım Var Bağlama	2
Bu Yarayı Dosttan Adlım Ezeli	1
El Vurup Yaremi İncitme Tabip	1
Elma Atdım	1
İzzetli Hürmetli Bilirim Seni	1
Kaleden İniş Molur	1
Ordunun Dereleri	1
Sevda Olmasaydı	1
Yaylanın Çimenine Kuzu Yayılır	1
Durnam Gelir Kona Kalka	2

TÜRKÜNÜN ADI	KULLANIM SIKLIĞI
Ah Kure Koymuş	2
Bugün Ben Güzeller Şahını Gördüm	3
Dursun Beyin Hanları	2
Ey Sevdiğim Artık Yeter	1
Harman Yeri Taş Yeri	1
Kahve Bişdiği Yerde	1
Kap Ardına Asa Komuş	1
Süzül Güzeli	3
Yağmur Yağıyor Dere Tabanlarına	2
Yürü Güzeli Yürü	1

TÜRKÜNÜN ADI	KULLANIM SIKLIĞI
Altını Bozdurayım	1
Dinle Sana Bir Nasihat Edeyim	4
Estireyim Mi	1
Evlerim Evlerim Saray Evlerim	6
Ispartadan Çıktım	2
Karpuz Kestim Sulandı	4
Kralın Kızı	1
Mapushane İçinde Yanıyor Gazlar	4
Sirvanda Kayfe De Yatıyor	1
Yemenimin Uçları	2

TÜRKÜNÜN ADI	KULLANIM SIKLIĞI
Aynam Düştü Yerlere	1
Badılcını Doğradım	2
Benusene Gideyim	2
Camdan Sakız Akıyor	1
Evlerim Evlerim Yüksek Evlerim	4
Gicilar Kavak Gicilar	1
Guyer Bostanım Guyer	2
İspartadan Çıktım	2
Kerem Desem	1
Ne Durursun Oralarda	2

TÜRKÜNÜN ADI	KULLANIM SIKLIĞI
Allı Da Yemenim	4
Altını Bozdurayım	1
Buğun Bayram Günüdür	2
Bülbülün Göğsü Al Olur	1
Çayda Yeşil Bir Kuş Var	5
Sirvanda Kayfedeyatıyor	1
Su Gelir Akmayınan	2
Tersaneden Kalkdı Efe Alayi	2
Yağmur Yağar Tıtır Tıtır Yerlere	2
Yol Üstünde Dikili Taş	3

TÜRKÜNÜN ADI	KULLANIM SIKLIĞI
Bahcalarda Zerdali	3
Bir Derdim Var İdi	2
Elide De Sise	1
Gelin Kaynana	1
Saba Mulkun Verir Bade	1
Sabah Güneşi Dogdu	2
Suda Balık Oynuyor	1
Şupurun Hanayları Osman Geliyor	1
Süzül Güzel	1
Yürü Güzel Yürü	1

Araştırmada okuma hatalarının ölçülmesinde kullanılan dört türkü bilgisayar yardımıyla random (rastgele) olarak seçilmiştir. Katılımcılar Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 2008-2009 eğitim öğretim yılı Geleneksel Türk Halk Müziği dersi alan 60 öğrenciden oluşmaktadır. Katılımcıların okuduğu dört adet türkü, değerlendirme gurubu tarafından ses kayıtları incelenerek hata sayıları belirlenmiştir. Değerlendirme gurubu 4 yıl lise, 4 yıl lisans ve 2 yıl yüksek lisans olmak üzere en az on yıl müzik eğitimi almış ve Türk Halk Müziği ve bağlama üzerinde çalışmakta olan 3 kişiden oluşmaktadır.

2.4. Verilerin Analizi

Türkülerde bulunan ritim kalıplarının görülme sıklığı ile bu kalıplarıda belirlenen hata sayıları arasında bir ilişki olup olmadığının ortaya konulabilmesi için veriler grafiksel olarak gösterilerek korelasyon katsayıları hesaplanmıştır. Bu yolla ritim kalıplarının görülme sıklıkları arttıkça hata sayılarında artma olup olmadığı araştırılmıştır.

BÖLÜM 3

3. Bulgular ve Yorum

Okuma hatalarının belirlenmesi için yapılan uygulamada dört farklı türkü kullanılmıştır. Çalışmada 510 türkü içerisinde bilgisayar random fonksiyonları kullanılarak seçilmiş olan dört türküye ait bilgiler aşağıdadır.

Türkü Adı	Yöre	TRT Rep No	Ölçü Sayısı
Aşağıdan Gelen Üzüm Kağnısı	Yozgat	26	12
Kaleden İnış Molur	Gaziantep	1850	6
Sabah Güneşi Doğdu	Ordu	317	16
Sarı Kavunun Yılı	Sivas	820	4

Tablo 21: Deneyde Kullanılan Türkülere Ait Bilgiler

3.1. Aşağıdan Gelen Üzüm Kağnısı

TRT Repertuarı 26 numarada kayıtlı olan Yozgat yöresine ait Mevlide Kayhan'dan alınan türkünün notası aşağıdadır.

Aşağıdan Gelen Üzüm Kağnısı

hs:4 ks:29

hs:31 ks:1

hs:28 ks:1

hs:31 ks:1

hs:4 ks:29

hs:31 ks:1

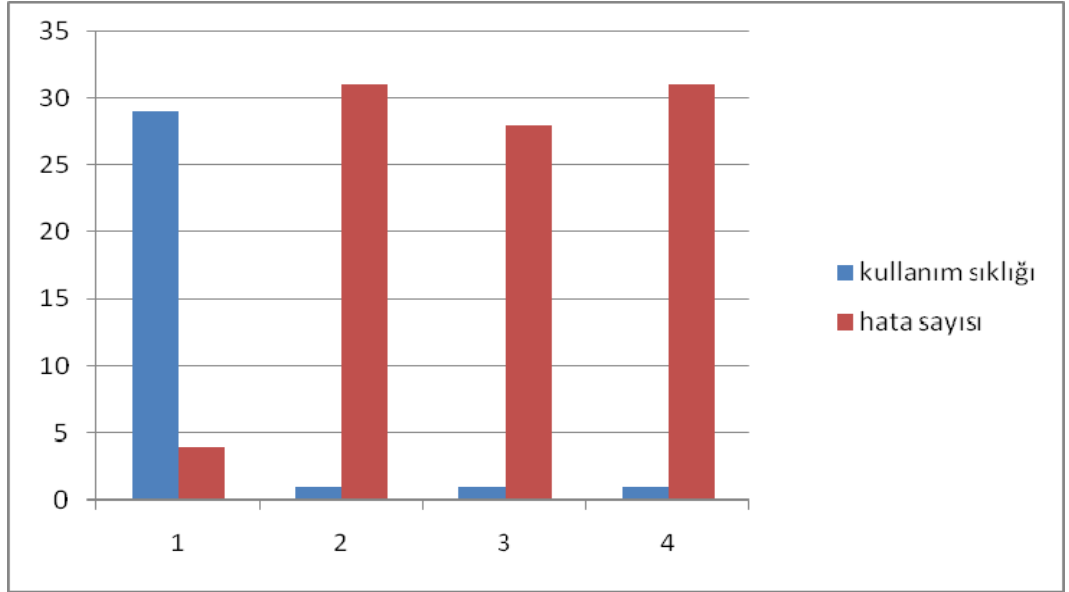
hs:28 ks:1

hs:31 ks:1

Otuzdört öğrencinin seslendirdiği bu türküde notada görüldüğü gibi ölçülerde 4 farklı gruplanma kullanılmıştır. Birinci gruplanma 1-5-9, ikinci gruplanma 2-6-10, üçüncü gruplanma 3-7-11, dördüncü gruplanma 4-8-12. ölçülerde kullanılmıştır. Bu gruplanmalar ve hata sayıları aşağıdaki tabloda görülmektedir.

No	Ölçülerdeki Süre Değerleri Gruplanmaları	Ölçü No	Kullanım sıklığı	Hata sayısı
1		1-5-9	29 Türkü	4
2		2-6-10	1 Türkü	31
3		3-7-11	1 Türkü	28
4		4-8-12	1 Türkü	31

Tablo 22: Aşağıdan Gelen Üzüm Kağnısı Türküsünde Kullanılan Ölçü Bazlı Ritmik Gruplanmalar ve Hata Sayıları

Şekil 1: Aşağıdan Gelen Üzüm Kağnısı Türküsünde Görülen Gruplanmaların Kullanım Sıklıkları ve Hata Sayıları

Ölçülerdeki ritmik gruplanmaların tek tek ele alınarak deney sırasında tespit edilen hatalara göre analiz ve yorumları aşağıdadır

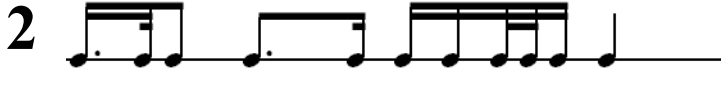

Sekizlik ve onaltılık olmak üzere iki farklı süre değerinden oluşan bu gruplanma 29 farklı türküde görüldüğünden genel bir kalıplanmadan söz edilebilir. Kalıbın görüldüğü türküler ve bu türküler içerisindeki görülme sıklıkları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

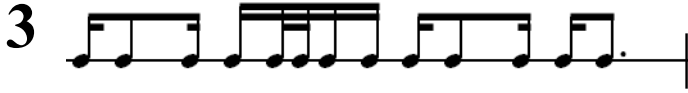
	TÜRKÜNÜN ADI	Yöresi	TRT No	Türkülerdeki Görülme Sıklığı
1	Küre Koymuş Yol Üstüne	Van	1386	1
2	Ala Çorap Öremedim	Tokat	593	2
3	Ali Gavak Kesiyor	Isparta	1974	1
4	Aşağıdan Gelen Üzüm Kağnısı	Yozgat	26	3
5	Aşık Kerem Duşeylemiş Daylere	Rumeli	351	3
6	Bir Ok Atım Herge Vardı	Yozgat	1475	1
7	Çayda Yeşil Bir Kus Var	Çankırı	1880	1
8	Cevizin Yaprağı Dal Arasında	Afyon	468	2
9	Dabancam Karadağlı	Bilecik	1989	1
10	Dinar Yolu	Antalya	611	2
11	Evlerinin Önu Bulgur Kazanı	Denizli	1806	1
12	Fatmanın Çiçekleri	Rumeli	2018	1
13	Gidiyom Deme Bana	Amasya	1875	1
14	Git Yarım Sağlığınan	Yozgat	1601	3
15	Hasta Oldum Derdune	Trabzon	1535	1
16	Her Sabah Her Seher	Ankara	1099	1
17	Hey Onbeşli	Tokat	1616	2
18	İste Geldi Arpa Buğday Harmanı	Şanlıurfa	2049	2
19	Kalenin Ardına Ekerler Darı	Çankırı	855	1
20	Kapardına Asa Komuş	Afyon	1879	1
21	Kara Tavuk Cucugu	Diyarbakır	695	2
22	Karpuz Kestim Yiyeyim	Diyarbakır	1537	2
23	Komşunun Kızı	Antalya	492	1
24	Saba Mülkün Verir Bade	Sivas	809	2
25	Samsun İskelebaşı	Çankırı	1907	1
26	Suda Balık Oynuyor	Kırşehir	574	1
27	Süpürün Hanayları Osman Geliyor	Ege	1815	1
28	Ulu Tanrı Seni Övmüş Yaratmış	Sivas	1677	1
29	Yemenimin Uçları	Bolu	1134	1

Tablo 23: Aşağıdan Gelen Üzüm Kağnısı Türküsünde Kullanılan 1. Süre Değerleri Gruplanmasının Görüldüğü Türküler.

Bu kalıp üzerinde değerlendirme grubu toplam 4 okuma hatası tespit etmiştir. 29 farklı türküde görülen bu kalıbın yaygınlık kazandığından söz edilebilir. Tablo 23'de 2, 3 ve 4 numaralı gruplanmalar başka türkülerde görülmemiştir. Bu gruplanmalarda 28-31 hata sayısı ortaya çıkarken bu kalıpta sadece 4 hata sayısı görülmesi kullanımsıklığı arttıkça hata sayısının azaldığını göstermektedir.

Noktalı onaltılık, otuz ikilik, noktalı sekizlik, onaltılık, otuz ikilik ve dörtlük olmak üzere altı farklı süre değerinden oluşan bu gruplanma bu türkü dışında hiçbir türküküde görülmemiştir. Bu gruplanma üzerinde değerlendirme grubuna göre toplam 31 okuma hatası tespit edilmiştir. Bu sonuç kullanım sıklığı azaldıkça hata miktarının artacağı görüşünü desteklemektedir.

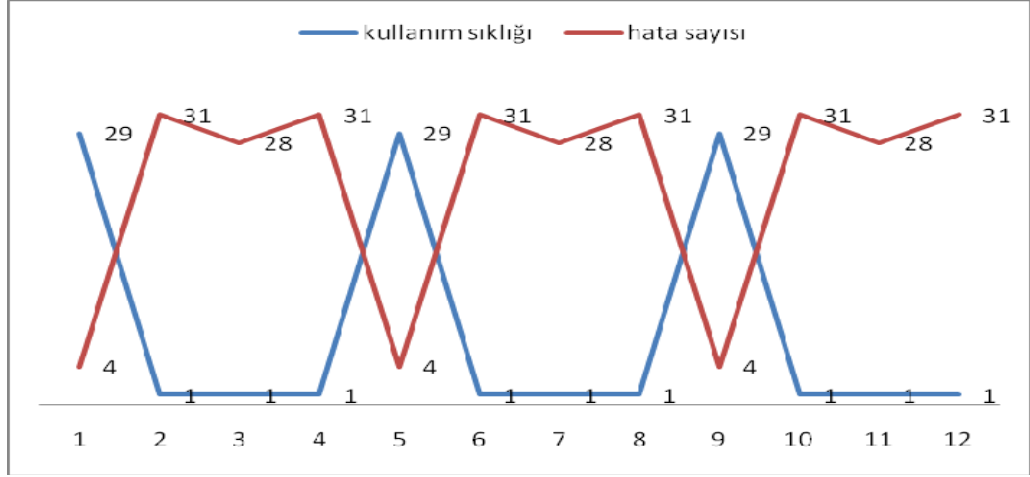

Sadece bu türküde görülen bu gruplanma onaltılık, sekizlik, otuz ikilik ve noktalı sekizlik olmak üzere dört farklı süre değerinden oluşmaktadır. Bu dizilim üzerinde değerlendirme grubunca toplam 28 okuma hatası tespit edilmiştir. Dizilim yalnız bu türküye özgü olduğundan yaygınlık kazanmış bir kalıplanmadan söz edilemez. Bu beklenen bir sonuçtur. Kullanım sıklığı azaldıkça hata miktarı artmaktadır.

Sekizlik, onaltılık, otuzikilik, ve dörtlük olmak üzere dört farklı süre değerinden oluşan bu gruplanma bu türkü dışındaki türkülerde görülmemiştir. Bu gruplanma üzerinde değerlendirme grubunca toplam 31 okuma hatası tespit edilmiştir. Daha önceki örneklerdeki gibi bu sonuç kullanım sıklığı azaldıkça hata miktarının artacağı görüşünü desteklemektedir.

Türkünün tamamında ölçülerin kullanım sıklıkları ve hata miktarları aşağıdaki grafik üzerinde verilmektedir.

Şekil 2:Aşağıdan Gelen Üzüm Kağnısı Türküsünde Ölçülerde Görülen Ritmik Gruplanmalar ve Hata Sayıları.

Grafiğin de gösterdiği gibi hata miktarlarının azalma noktalarında kalıpların kullanım sıklığında yükselmeler söz konusudur ($r = -0,99413$, $p = 0.005$). tablo 22 ve şekil 2 den de anlaşılacağı gibi Aşağıdan Gelen Üzüm Kağnısı türküsüne bakılarak ritim gruplanmaların türküler içerisindeki kullanım sıklığı arttıkça okuma hatalarının azaldığı yönünde istatistiksel delil olduğu söylenebilir.

3.2. Kaleden İniş Molur

TRT Repertuarı 1850 numarada kayıtlı olan Gaziantep yöresine ait Selahattin Sarıkaya'dan alınan türkünün notası aşağıdadır.

Kaleden İniş Molur

Otuz öğrencinin seslendirdiği bu türküde notada görüldüğü ölçülerde gibi 6 farklı ritmik gruplanma kullanılmıştır. Birinci gruplanma 1, ikinci gruplanma 2, üçüncü gruplanma 3, dördüncü gruplanma 4, beşinci gruplanma 5 ve altıncı

Bu kalıpların tek tek ele alınarak deney sırasında tespit edilen hatalara göre analiz ve yorumları aşağıdadır.

Sekizlik, onaltılık ve dörtlük olmak üzere üç farklı süre değerinden oluşan bu gruplanma 13 farklı türküde kullanıldığından yaygınlık kazanmış bir kalıplanmadan söz edilebilir. Kalıbın görüldüğü türküler ve bu türküler içerisindeki görülme sıklıkları aşağıda ki tabloda gösterilmiştir.

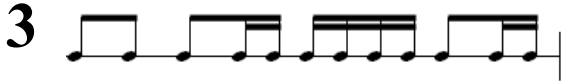
	TÜRKÜNÜN ADI	Yöresi	TRT No	Türkülerdeki Görülme Sıklığı
1	Bahçalarda Mor meni	Gaziantep	1421	1
2	Daracık Sokakta Yâre Kavuştum	Şanlıurfa	96	4
3	Dere Geçit Vermezse	Sivas	324	2
4	Ekin Ektim Çöllere	Yozgat	705	4
5	Harman Yerini Süpürdüm	Kırklareli	706	1
6	Hekimoğlu	Ordu	110	1
7	Hürmüz Gelin	Sinop	146	1
8	Kadem Bastı	Erzurum	1922	1
9	Kaleden İniş Molur	Gaziantep	1850	1
10	Pancar Pezik Değil Mi	Nevşehir	1448	1
11	Su Gelir Akmayınan	Erzurum	2738	1
12	Tersaneden Kalkdı Efe Alayı	Sinop	1242	2
13	Üç Güzel Oturmuş	Kocaeli	1141	4

Tablo 25: Kaleden İniş Molur Türküsündeki 1. Süre Değerleri Guruplanmasının Görüldüğü Türküler.

Bu kalıp üzerinde değerlendirme grubuna göre toplam 1 okuma hatası tespit edilmiştir. Bu türküde herhangi bi kalıplanma olmaksızın 510 türkünün hiçbirisinde görülmeyen 2, 5 ve 6. Ritmik gruplanmalarda sırasıyla 17, 29 ve 30 okuma hata sayısı ortaya çıkmıştır. 13 türküde rastlanan bu kalıptaki hata sayısının yalnızca 1 olması, ritmik kümelenmelerde görülme sıklığı arttıkça hata miktarının azalacağı yönündeki görüşü desteklenmektedir.

Sadece bu türküde görülen bu gruplanma sekizlik, onaltılık, otuzikilik ve dörtlük olmak üzere dört farklı süre değerinden oluşmaktadır. Bu gruplanma üzerinde değerlendirme grubunca toplam 17 okuma hatası tespit edilmiştir. Dizilim yalnız bu türküye özgü olduğundan yaygınlık kazanmış bir kalıplanmadan söz edilmez. Bu nedenle bu dizilim üstünde sık kullanılan kalıplara göre daha fazla hata sayısı görülmesi beklenen bir sonuçtur. Kullanım sıklığı azaldıkça hata miktarı da artmaktadır.

2 farklı türküde kullanılan bu kalıp, sekizlik ve onaltılık olmak üzere iki farklı süre değerinden oluşmaktadır. Bu kalıbın görüldüğü türküler ve kalıbın türküler içerisindeki görülme sıklıkları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

	TÜRKÜNÜN ADI	Yöresi	TRT No	Türkülerdeki Görülme Sıklığı
1	Caminin Ardı Ayaz	Kırıkkale	873	1
2	Kaleden İnış Molur	Gaziantep	1850	1

Tablo 26: Kaleden İnış molur Türküsünde Görülen 3. Süre Değerleri Gruplanmasının Görüldüğü Türküler.

Bu kalıp üzerinde değerlendirme grubuna göre toplam 12 okuma hatası tespit edilmiştir. Tablo 24'deki kullanım sıklığı ve hata sayısı değerleri göz önünde tutulduğunda bu sonuç kullanım sıklığı arttıkça hata miktarının düşeceği görüşünü desteklemektedir.

Sadece onaltılık süre değerinden oluşan bu gruplanma, 10 farklı türküde görüldüğünden bir kalıplanmadan söz edilebilir. Kalıbın kullanıldığı türküler ve kalıbın türküler içerisindeki görülme sıklıkları aşağıda ki tabloda gösterilmiştir.

	Türkünün Adı	Yöresi	TRT No	Türkülerdeki Görülme Sıklığı
1	Bir Sazım Var Bağlama	Yozgat	1382	2
2	Bu Yarayı Dosttan Adlim Ezeli	Sivas	1205	1
3	El Vurup Yaremi İncitme Tabip	Tokat	11	1
4	Elma Atdım	RUMELİ	3282	1
5	İzzetli Hürmetli Bilirim Seni	Tokat	2054	1
6	Kaleden İnış Molur	Gaziantep	1850	1
7	Ordunun Dereleri	Ordu	1550	1
8	Sevda Olmasaydı	KIRŞEHİR	1749	1
9	Yaylanın Çimenine Kuzu Yayılır	TRABZON	193	1
10	Durnam Gelir Kona Kalka	ESKİŞEHİR	1280	2

Tablo 27: Kaleden İnışmolur Türküsünde Görülen 4. Süre Değerleri Gruplanmasının Görüldüğü Türküler.

Bu kalıp üzerinde değerlendirme grubunca toplam 6 okuma hatası tespit edilmiştir. 10 farklı türküde kullanılan kalıbın yaygın bir kalıp olduğu görülmektedir. Bu sonuç doğrultusunda kullanım sıklığı arttıkça hata miktarı düşmektedir.

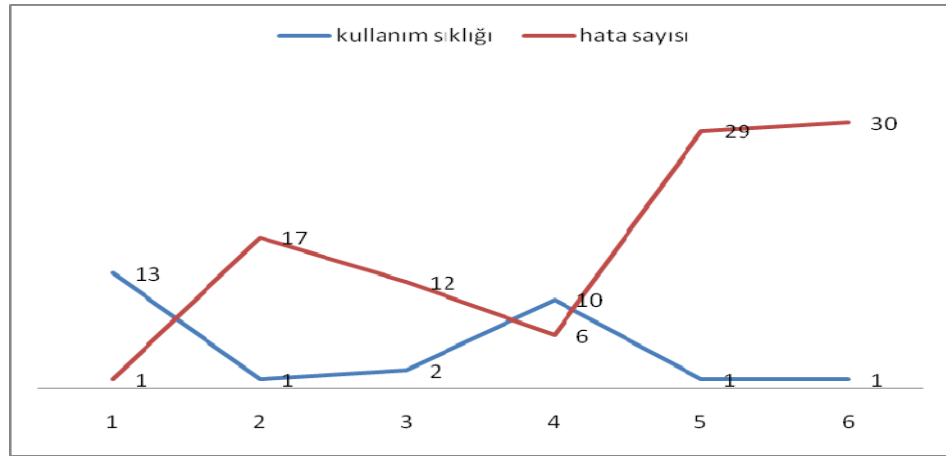

Sekizlik, onaltılık, otuzikilik, noktalı dörtlük ve noktalı onaltılık olmak üzere beş farklı süre değerinden oluşan bu dizilime bu türkü dışında hiçbir türküde rastlanmamıştır. Bir kalıplanma söz konusu değildir. Bu gruplanma üzerinde değerlendirme grubuna göre toplam 29 okuma hatası tespit edilmiştir. Bu sonuç önceki örneklerde görüldüğü gibi kullanım sıklığı azaldıkça hata miktarının artacağı görüşünü desteklemektedir.

Sadece bu türküde görülen ritmik gruplanma sekizlik, onaltılık, otuzikilik, noktalı dörtlük ve noktalı sekizlik olmak üzere beş farklı süre değerinden oluşmaktadır. Bu dizilim üzerinde değerlendirme grubunca toplam 30 okuma hatası tespit edilmiştir. Dizilim yalnızca bu türküye özgü olduğundan yaygınlık kazanmış bir kalıplanmadan söz edilemez. Kullanım sıklığı azaldığından hata miktarı yüksektir.

Türkünün tamamında ölçülerin kullanım sıklıkları ve hata miktarları aşağıdaki grafik üzerinde verilmektedir.

Şekil 4: Kaleden İniş molur Türküsünde Kullanılan Ritmik Gruplanmaları Kullanım Sıklıkları ve Hata Sayıları.

Grafiğin de gösterdiği gibi hata miktarlarının azalma noktalarında kalıpların kullanım sıklığında yükselmeler söz konusudur ($r = -0,8434$, $P = 0.0348$). Tablo 24 'ki değerlere göre Kaleden İniş Molur türküsüne bakılarak ritim kalıplarının kullanım sıklığı arttıkça okuma hatalarının azaldığı söylenebilir.

3.3. Sabah Güneşi Doğdu

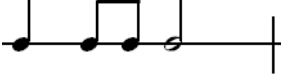
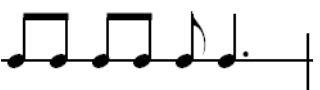
TRT Repertuarı 317 numarada kayıtlı olan Ordu yöresine ait İsmail Soysal'dan alınan türkünün notası aşağıdadır.

Sabah Güneşi Doğdu

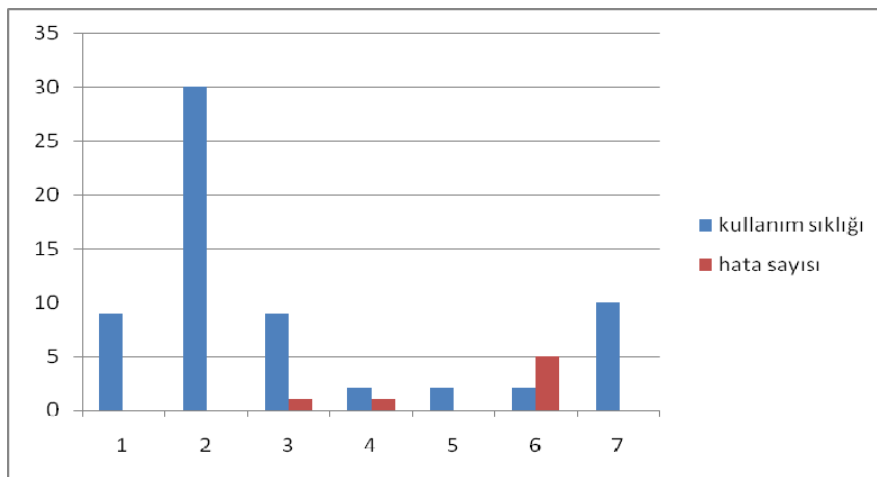
The musical score is written on a single staff in 2/4 time, starting with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The score consists of seven measures, each with a corresponding bar chart above it. The bar charts show the duration of each note in the measure, with blue bars for the first note and red bars for the second note. The labels 'hs' and 'ks' indicate the duration of the first and second notes respectively.

Measure	hs	ks
1	0	9
2	0	30
3	1	9
4	0	30
5	1	2
6	0	5
7	0	9
8	0	30
9	5	2
10	0	10
11	5	2
12	0	10
13	0	9
14	0	30
15	1	2
16	0	5

On öğrencinin seslendirdiği bu türküde notada görüldüğü gibi ölçülerde 7 farklı süre değeri gruplanması kullanılmıştır. Birinci süre değeri gruplanması 1-7-9, ikinci süre değeri gruplanması 2-4-8-10 , üçüncü süre değeri gruplanması 3, dördüncü süre değeri gruplanması 5-11, beşinci süre değeri gruplanması 6-12, altıncı süre değeri gruplanması 13-15 ve yedinci süre değeri gruplanması 14-16 ölçülerde kullanılmıştır. Bu süre değeri gruplanmaları ve hata sayıları aşağıdaki tabloda görülmektedir.

No	Ölçülerdeki Süre Değerleri Gruplanmaları	Ölçü No	Kullanım sıklığı	Hata sayısı
1		1-7-9	9 Türküde	0
2		2-4- 8-10	30 Türküde	0
3		3	9 Türküde	1
4		5-11	2 Türküde	1
5		6-12	5 Türküde	0
6		13- 15	2 Türküde	5
7		14- 16	10 Türküde	0

Tablo 28: Sabah Güneşi Doğdu Türküsünde Kullanılan Ölçü Bazlı Ritmik Gruplanmalar ve Hata Sayıları

Şekil 5: Sabah Güneşi Doğdu Türküsündeki Ritmik Gruplanmaların Kullanım Sıklıkları ve Hata Sayıları.

Bu ritmik gruplanmaların deney sırasında tespit edilen hatalara göre analiz ve yorumları aşağıdadır.

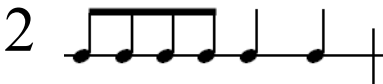

Bu gruplanma sekizlik, dördlük ve ikilik olmak üzere üç farklı süre değerinden oluşmaktadır. 9 farklı türküde kullanıldığından genel bir kalıplanma söz konusudur. Bu türküler ve kalıbın türküler içerisindeki görülme sıklığı aşağıda ki tabloda gösterilmiştir.

	TÜRKÜNÜN ADI	Yöresi	TRT No	Türküde Görülme Sıklığı
1	Ah Şu Yolu	Kilis	912	1
2	Bahçalarda Zerdali	Gaziantep	436	1
3	Çamdan Sakız Akıyor	Kahramanmaraş	321	2
4	Kayalar Yarılmasın	Nevşehir	1709	2
5	Pınara Vurdum Kazmayı	Gaziantep	839	3
6	Sabah Güneşi Doğdu	Ordu	317	3
7	Siyah Keten Carim Var	UŞAK	352	1
8	Su Karşiki Dağda Kar Var	HATAY	504	1
9	Yüce Dağ Başında Yanar Bir Işık	Eskişehir	1149	2

Tablo 29: Sabah Güneşi Doğdu Türküsünde Kullanılan 1. Süre Değerleri Gruplanmasının Görüldüğü Türküler.

Bu kalıp üzerinde değerlendirme grubunca hiç okuma hatası tespit edilmemiştir. Tablo 28 deki hata sayısı ve kullanım sıklığı değerleri göz önüne alındığında bu sonuç kullanım sıklığı arttıkça hata sayısının azaldığı görüşünü desteklemektedir.

Bu kalıp sekizlik ve dördlük olmak üzere iki farklı süre değerinden oluşmaktadır. Bu kalıp 30 farklı türküde görülen yaygın bir kalıptır. Bu türküler ve kalıbın türküler içerisindeki görülme sıklığı aşağıda ki tabloda gösterilmiştir.

	TÜRKÜNÜN ADI	Yöresi	TRT No	Türkülerdeki Görülme Sıklığı
1	Ala Çorap Öremedim	Tokat	593	2
2	Arpa Buğday Daneler	Orta Anadolu	3931	2
3	Aşağıdan Gelir Sandık	Konya	1393	2
4	Bende Mecnundan Fuzuna	Erzurum	376	2
5	Bülbülün Göğsü Al Olur	Erzurum	955	4
6	Çarşıya Vardım	Kayseri	528	3
7	Çattılar Ocak Taşını	Kayseri	4185	2
8	Dinle Sana Bir Nasihat Edeyim	Çorum	558	3
9	Durnamın Kanadı Yeşil	Sivas	555	1
10	Evlerim Evlerim Saray Evlerim	Eskişehir	957	2
11	Evlerinin Önu Yonca	Bayburt	3304	3
12	Gelin Kaynana	Hatay	1995	1
13	Gide Gide Gitmez Oldu Dizlerim	Rumeli	2017	2
14	Hanemize Fayton Geldi	Bilecik	2035	1
15	Hisardan İnmem Diyor	Kütahya	294	1
16	İmelerin	Rumeli	674	2
17	İndim Kuyu Dibine	Çanakkale	2023	2
18	Kalalıyam Kalalı	Şanlıurfa	1764	2
19	Kalenin Ardına Ekerler Darı	Çankırı	855	8
20	Kara Tavuk Gubali	Yozgat	391	2
21	Kayalar Yarılmasın	Nevşehir	1709	2
22	Lambada Şişesiz Yanmaz Mı	Gaziantep	894	2
23	Öyledir Ey Öyledir	Rumeli	268	4
24	Sabah Güneşi Doğdu	Ordu	317	4
25	Sana Öğreteyim Dağdan Aşmayı	Kastamonu	924	1
27	Suda Balık Oynuyor	Kırşehir	574	1
28	Üç Güzel Oturmuş	Kocaeli	1141	1
29	Ulu Tanrı Seni Övmüş Yaratmış	Sivas	1677	1
30	Urfalıyam Dağlıyam	Şanlıurfa	707	2

Tablo 30: Sabah Güneşi Doğdu Türküsünde Kullanılan 2. Süre Değerleri Gruplanmasının Görüldüğü Türküler.

Bu kalıbın müzik eğitime yönelik çalışmalarda da yer aldığı görülmektedir. 1000 Türk ve 1000 Batı çocuk şarkısında yapılan incelemeye göre bu kalıp Türk çocuk şarkılarında en sık kullanılan kalıplardan birisidir. (Göher, F. 2006 s, 74) Bu kalıp üzerinde değerlendirme grubunca göre hiç okuma hatası tespit edilmemiştir. Bu beklenen bir sonuçtur. Kullanım sıklığı arttıkça hata miktarı düşmektedir.

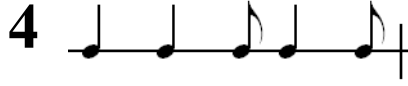

9 farklı türküde kullanılan bu kalıp sekizlik, dörtlük ve ikilik olmak üzere üç farklı süre değerinden oluşmaktadır. Kalıbın görüldüğü türküler ve türküler içerisindeki görülme sıklıkları aşağıda ki tabloda gösterilmiştir.

	TÜRKÜNÜN ADI	Yöresi	TRT No	Türkülerdeki Görülme Sıklığı
1	Erikten Kestim Deynek	Bilecik	2037	2
2	Eydim Kavak Dalını	Yozgat	733	2
3	Gine Gördüm Elif Kızı	Yozgat	732	1
4	Karpuz Kestim Sulandı	Gaziantep	600	4
5	Pınar Senin	Orta Anadolu	835	2
6	Sabah Güneşi Doğdu	Ordu	317	1
7	Sirvanda Kayfe De Yatıyor	Afyon	2008	1
8	Su Masadın Kızları	Antalya	799	5
9	Türkmen Kızı Katarlamış	Muğla	1441	1

Tablo 31: Sabah Güneşi Doğdu Türküsünde Kullanılan 3. Süre Değerleri Gruplanmasının Görüldüğü Türküler.

Bu kalıp üzerinde değerlendirme grubuna göre toplam 1 okuma hatası tespit edilmiştir. 9 farklı türküde kullanılan bu kalıp 1 ve 2. kalıplardaki kadar yaygın bir biçimde kullanılmamaktadır.

Bu kalıp sekizlik ve dörtlük olmak üzere iki farklı süre değerinden oluşmaktadır. Bu kalıp 2 farklı türküde kullanılmıştır. Bu türküler ve kalıbın türküler içerisindeki görülme sıklıkları aşağıda ki tabloda gösterilmiştir.

	TÜRKÜNÜN ADI	Yöresi	TRT No	Türkülerdeki Görülme Sıklığı
1	Salında Gel	Kayseri	1662	1
2	Sabah Güneşi Doğdu	Ordu	317	2

Tablo 32: Sabah Güneşi Doğdu Türküsünde Kullanılan 4. Süre Değerleri Gruplanmasının Görüldüğü Türküler.

Bu kalıp üzerinde değerlendirme grubuna göre toplam 1 okuma hatası tespit edilmiştir. Bir kalıplanma söz konusu olduğundan okuma hata sayısı düşüktür.

5 farklı türküde kullanılan bu kalıp sekizlik, dörtlük ve noktali dörtlük olmak üzere üç farklı süre değerinden oluşmaktadır. Kalıbın görüldüğü türküler ve türküler içerisindeki görülme sıklıkları aşağıda ki tabloda gösterilmiştir.

	TÜRKÜNÜN ADI	Yöresi	TRT No	Türkülerdeki Görülme Sıklığı
1	Bahçalarda Zerdali	Gaziantep	436	1
2	Helkemi Suyu Daldırdım	Kırıkkale	1361	1
3	Kralın Kızı	Bilecik	1717	1
4	Sabah Güneşi Doğdu	Ordu	317	2
5	Yandım Allah	Sivas	1135	2

Tablo 33: Sabah Güneşi Doğdu Türküsünde Kullanılan 5. Süre Değerleri Gruplanmasının Görüldüğü Türküler.

Bu kalıp üzerinde değerlendirme grubunca hiç okuma hatası tespit edilmemiştir. Bu sonuç doğrultusunda kullanım sıklığı arttıkça hata miktarı düşmektedir.

Bu kalıp sekizlik ve dörtlük olmak üzere iki farklı süre değerinden oluşmaktadır. Bu kalıp 2 farklı türküde kullanılmıştır. Bu türküler ve kalıbın türküler içerisindeki görülme sıklıkları aşağıda ki tabloda gösterilmiştir.

	TÜRKÜNÜN ADI	Yöresi	TRT No	Türkülerdeki Görülme Sıklığı
1	Ispartadan Çıktım	Aydın	1108	1
2	Sabah Güneşi Doğdu	Ordu	317	2

Tablo 34: Sabah Güneşi Doğdu Türküsünde Kullanılan 6. Süre Değerleri Gruplanmasının Görüldüğü Türküler.

Bu kalıp üzerinde değerlendirme grubuna göre toplam 5 okuma hatası tespit edilmiştir.

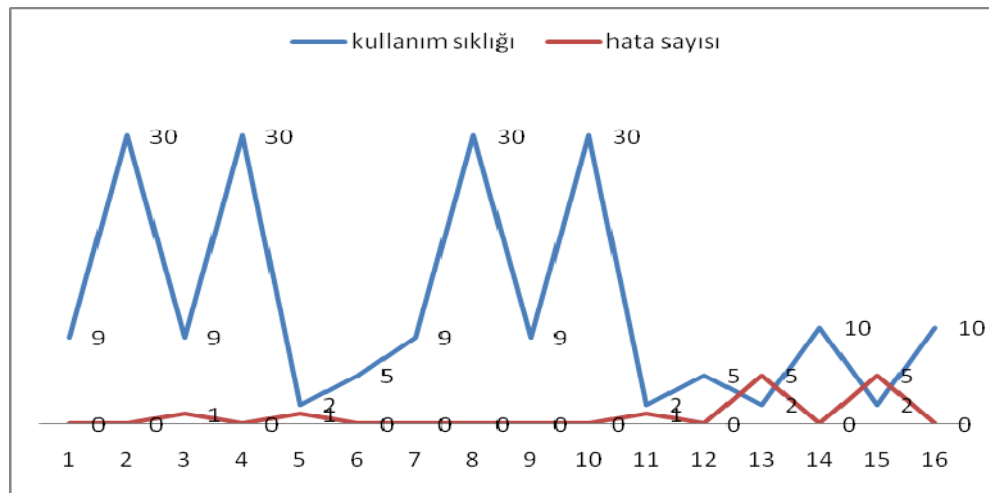
10 farklı türküde kullanılan bu kalıp sekizlik, dörtlük ve noktalı dörtlük olmak üzere üç farklı süre değerinden oluşmaktadır. Kalıbın kullanıldığı türküler ve bu kalıbın türküler içerisindeki görülme sıklıkları aşağıda ki tabloda gösterilmiştir.

	TÜRKÜNÜN ADI	Yöresi	TRT No	Türkülerdeki Görülme Sıklığı
1	Bahcalarda Zerdali	Gaziantep	436	3
2	Bin Derdim Var İdi	Kahramanmaraş	710	2
3	Elinde de Şişe	Malatya	1003	1
4	Gelin Kaynana	Hatay	1995	1
5	Saba Mülkün Verir Bade	Sivas	809	1
6	Sabah Güneşi Doğdu	Ordu	317	2
7	Suda Balık Oynuyor	Kırşehir	574	1
8	Süpürün Hanayları Osman Geliyor	Ege	1815	1
9	Süzül Güzel	Eskişehir	815	1
10	Yürü Güzel Yürü	Kırşehir	168	1

Tablo 35: Sabah Güneşi Doğdu Türküsünde Kullanılan 7. Süre Değerleri Gruplanmasının Görüldüğü Türküler.

Bu kalıp üzerinde değerlendirme grubunca hiç okuma hatası tespit edilmemiştir. 10 farklı türküde görülen bu kalıbın yaygın bir kullanıma sahip olduğu söylenebilir. Bu sonuç doğrultusunda kullanım sıklığı arttıkça hata miktarı düşmektedir.

Türkünün tamamında ölçülerin kullanım sıklıkları ve hata miktarları aşağıdaki grafik üzerinde verilmektedir.

Şekil 6: Ölçüle göre Sabah Güneşi Doğdu Türküsündeki Kalıpların kullanım sıklıkları ve Hata Sayıları.

Grafiğin de gösterdiği gibi hata miktarlarının azalma noktalarında kalıpların kullanım sıklığında yükselmeler söz konusudur. ($r = -0,39623$, $P = 0.3789$).

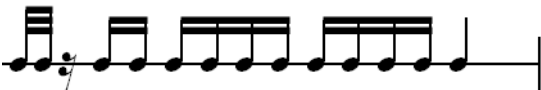
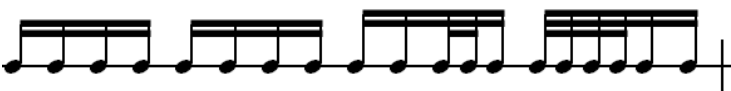
3.4. Sarı Kavunun Yılı

TRT Repertuarı 820 numarada kayıtlı olan Sivas yöresine ait Musa Çeken 'den alınan türkünün notası aşağıdadır.

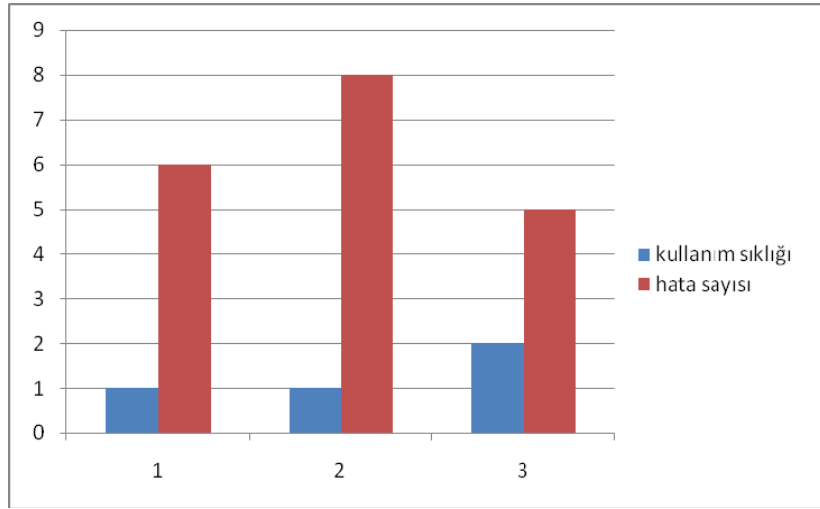
Sarı Kavunun Yılı

The musical notation is presented in two staves. Above the first staff, there are two error analysis boxes. The first box is labeled 'hs:6' and 'ks:1', showing a blue bar for 'hs' and a red bar for 'ks'. The second box is labeled 'hs:8' and 'ks:1', showing a blue bar for 'hs' and a red bar for 'ks'. Above the second staff, there are two more error analysis boxes. The first box is labeled 'hs:5' and 'ks:2', showing a blue bar for 'hs' and a red bar for 'ks'. The second box is labeled 'hs:8' and 'ks:1', showing a blue bar for 'hs' and a red bar for 'ks'. The musical notation itself is in treble clef, 2/4 time, and consists of two staves of music. The first staff starts with a treble clef and a 2/4 time signature. The second staff starts with a treble clef and a 2/4 time signature. The music is written in a single line on each staff, with various notes and rests. There are also some accidentals (sharps and flats) and a key signature change (one flat) indicated by a 'b' symbol.

On öğrencinin seslendirdiği bu türküde notada görüldüğü gibi 3 farklı süre değeri gruplanması mevcuttur. Birinci gruplanma 1, ikinci 2-4, üçüncü 3. ölçüde kullanılmıştır. Kullanım sıklıkları ve hata sayıları aşağıdaki tabloda görülmektedir.

No	Ölçülerdeki Süre Değerleri Gruplanmaları	Ölçü No	Kullanım sıklığı	Hata sayısı
1		1	1 Türküde	6
2		2-4	1 Türküde	8
3		3	2 Türküde	5

Tablo 36: Sarı Kavunun Yılı Türküsünde Kullanılan Ölçü Bazlı Ritmik Gruplanmalar ve Hata Sayıları ve Hata Sayıları

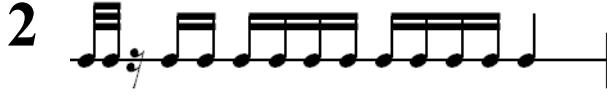

Şekil 7: Sarı Kavunun Yılı Türküsündeki ritmik gruplanmaların kullanım sıklıkları ve hata sayıları.

Bu kalıpların tek tek ele alınarak deney sırasında tespit edilen hatalara göre analiz ve yorumları aşağıdadır.

Sekizlik, onaltılık ve otuzikilik olmak üzere üç farklı süre değerinden oluşan bu dizilim bu türkü dışındaki türkülerde görülmemektedir. Bu kalıp üzerinde değerlendirme grubuna göre toplam 6 okuma hatası tespit edilmiştir. Bu sonuç kullanım sıklığı azaldıkça hata miktarının artacağı görüşünü desteklemektedir.

Sadece bu türküde görülen dizilim onaltılık ve dörtlük, olmak üzere iki farklı süre değerinden oluşmaktadır. Bu dizilim üzerinde değerlendirme grubunca 8 okuma hatası tespit edilmiştir. Dizilim yalnızca bu türküye özgü olduğundan yaygınlık kazanmamıştır. Bu beklenen bir sonuçtur. kullanım sıklığı azaldıkça hata miktarı artmaktadır.

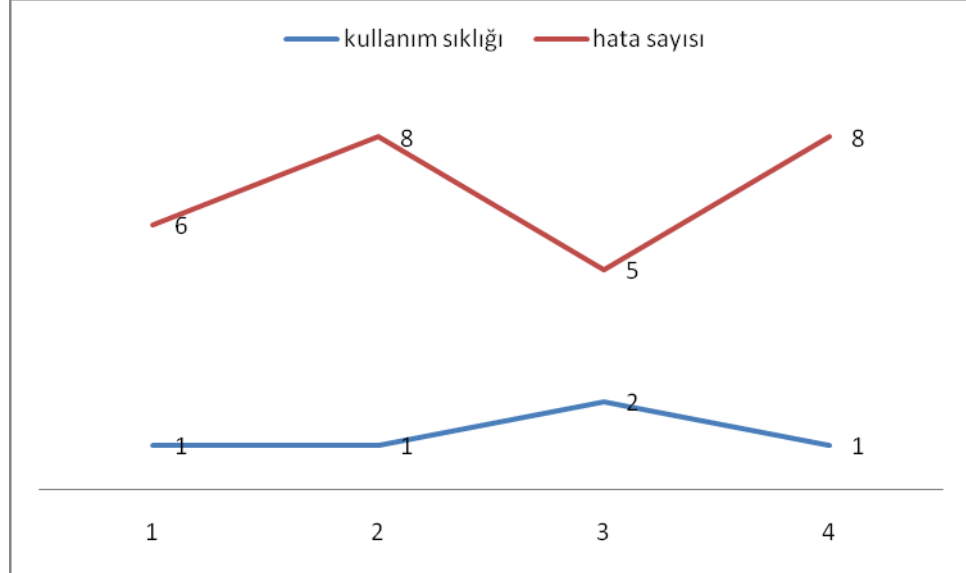
Bu kalıp onaltılık ve otuzikilik, olmak üzere iki farklı süre değerinden oluşmaktadır. Bu kalıp 2 farklı türküde kullanılmıştır. Bu türküler ve kalıbın türküler içerisindeki görülme sıklıkları aşağıda ki tabloda gösterilmiştir.

	TÜRKÜNÜN ADI	Yöresi	TRT No	Türkülerdeki Görülme Sıklığı
1	Bergamanın Hanları	İzmir	1972	1
2	Sarı Kavunun Yılı	Sivas	820	1

Tablo 37: Sarı Kavunun Yılı Türküsünde Kullanılan 3. Süre Değerleri Gruplanmasının Görüldüğü Türküler.

Bu kalıp üzerinde değerlendirme grubuna göre toplam 5 okuma hatası tespit edilmiştir. Bu sonuç kullanım sıklığı arttıkça hata miktarının düşeceği görüşünü desteklemektedir.

Türkünün tamamında ölçülerin kullanım sıklıkları ve hata miktarları aşağıdaki grafik üzerinde verilmektedir.

Şekil 8: Sarı Kavunun Yılı Türküsündeki Kullanılan Kalıpların kullanım sıklıkları ve Hata Sayılarının Ölçülere göre değerleri.

Grafiğin de gösterdiği gibi hata miktarlarının azalma noktalarında kalıpların kullanım sıklığında yükselmeler söz konusudur ($r = -0,75593$, $P = 0.4544$). Sarı Kavunun Yılı türküsüne bakılarak okuma hatalarının 510 türkü içerisinde az rastlanan ritim gruplanmalarında daha fazla ortaya çıktığından söz edilebilir.

BÖLÜM 4

4. Sonuç ve Öneriler

Bu bölümde, Geleneksel Türk Halk Müziğinde ritim kalıplarının görülme sıklığı ile nota okunma durumu arasındaki ilişkiyi saptamak amaçlı yapılan bu araştırmada, elde edilen bulgulara dayalı olarak ulaşılan sonuçlara ve önerilere yer verilmiştir.

4.1. Sonuç

Yapılan deneyin sonuçları türkülerde az görülen ritmik gruplanmalar üstünde okuma hatalarının daha fazla ortaya çıktığını, ritmik gruplanmaların yaygınlık kazandıkça okuma hatalarının da buna paralel olarak azaldığını ortaya koymaktadır. Ritim kalıplarının kullanım sıklığıyla görülen okuma hata sayıları birbirleriyle ilişkilidir. Bu sonuca göre yaygın olarak kullanılan ritim kalıplarından oluşan türkülerin daha düşük hata oranıyla okunabileceği söylenebilir. Benzer şekilde bir türküdeki ritmik kümelenmelerin kullanım sıklıkları azaldıkça o türküde daha yüksek oranda okuma hataları ortaya çıkması beklenebilir. Türkülerdeki ritim kalıplarının kullanım sıklıklarının bilinmesi ritmik gruplanmalardan kaynaklanan okuma hatalarının hangi oranda ortaya çıkabileceğinin tahmin edilmesi açısından fayda sağlar. Kullanım sıklığı 1 olan ritmik gruplanmalarda hata oranı %70,66, iki ile beş arasında olan kalıplarda %27, altı ile ondört arasında olan kalıplarda %6,67, onbeş ve üstü olan kalıplarda ise %4,23 olarak saptanmıştır.

4.2 Öneriler

Ritim kalıpları Türk Halk Müziği eğitim ve öğretiminde

- Ölçme değerlendirme
- Düzeylere göre parça seçimi
- Alıştırma, etüd ve metod yazma

gibi hususlar açısından önem taşıdığından bu çalışmanın benzerlerinin diğer usüllerde de yapılması önerilmektedir. Türk Halk müziğinde kullanılan usüllerde süre değerlerinin gruplanma sıklıklarını ortaya koyan çalışmalara ihtiyaç vardır.

KAYNAKÇA

- AKKAŞ, S. (2001). İlköğretim 5 Müzik Dersi Kitabı, Ankara: Pasifik Yayınları
- AKKAŞ, S. (2001). İlköğretim 5 Müzik Dersi Kitabı, Ankara: Pasifik Yayınları
- BAŞAK, S. (2004). Kültür Olgusu Analizleri ve Üç Tarz-ı Siyaset, Ankara: Odak Yayınevi.
- .COŞKUN, K. (1984). Türk Halk Müziğinde Ayaklar. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bilimleri Bölümü (Yayınlanmamış Lisans Bitirme Çalışması)
- DÖNMEZER, S. (1999). Toplumbilim. (On İkinci Basım) İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
- Egüz,S. (1981). Koro Yönetimi, Ankara: Ayyıldız Matbası
- Emnalar, A. (1998), Tüm Yönleriyle Türk Halk Müziği ve Nazariyatı, İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi
- Göher, F. (2006), Türk ve Batı Çocuk Şarkılarının Karşılaştırmalı Analizi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı. Yayınlanmış Doktora Tezi.
- GÜVENÇ, B. (1997). Kültürün ABC.si. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Hoşsu, M. (1997), Geleneksel Türk Halk Müziği Nazariyatı, İzmir: Kombassan A.Ş.
- Kaynar, Ü. (1996). Türk Halk Kültürü ve Halk Müziği, İstanbul: Ege Yayınları
- Özgül, İ. (2006). Müzik Eğitimi ve Öğretimi, (6. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayın Evi
- Özdek, Barışeri, Can. (2006) Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi, Pamukkale Ünv. Eğt. Fak. Denizli
- Özgür, Ü. Aydoğan, S. (2005) Müziksel Yazma eğitimi ve Ezgi bankası Dördüncü kitap (1. Basım) Ankara

- Özkan İ.H. (2007)“Türk Musikisi Nazariyatı ve Usulleri”, Ötüken Yayınları, İstanbul
- Öztuna, Y. (2000) Türk Mûsikîsi Kavram ve Terimleri Ansiklopedisi, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları,
- Say, A. (1985). Müzik Ansiklopedisi 4. Cilt, Ankara
- Say, A. (2001), Müzik Öğretimi, Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları,
- Sun, M. (1982) Temel Müzik Eğitimi, Ankara: Evrensel Müzik Evi
- Sümbüllü, H. T. (2006). Türkiye’ de Ayak Kavramının Geleneksel Türk Halk Müziği Kaynağında Ne Ölçüde Kullanıldığının İncelenmesi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi,
- Tezcan, M. (1988). Eğitim Sosyolojisi, (5. Bası) Ankara: Bilim Yayınları,
- Uçan, A. (2005). Müzik Eğitimi. (5. Basım). Ankara: Evrensel Müzik Evi

EKLER

Ek 1: Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim 2008-2009 eğitim öğretim döneminde Geleneksel Türk Halk Müziği derisi alan öğrencilerin okumuş oldukları Türkülerin Değerlendirme Grubu Tarafından Hata Saptaması Yapılmış Tablolar

AŞAĞIDAN GELEN ÜZÜM KAĞINISI - DEŞİFRE

	ÖLÇÜLER											
ÖĞRENCİ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1		X	X	X		X	X	X		X	X	X
2		X				X	X	X				
3		X	X	X		X	X	X		X		X
4		X	X	X		X	X	X				X
5		X	X	X		X	X	X		X		X
6		X	X	X		X	X	X		X	X	X
7		X		X		X				X		
8		X	X	X		X		X				X
9				X				X		X		X
10		X	X	X		X		X		X	X	
11		X		X		X		X				X
12		X	X	X		X	X	X		X	X	X
13		X	X	X		X	X	X		X	X	X
14			X	X				X				X
15		X	X	X		X				X	X	
16			X	X								
17		X	X	X	X	X	X	X	X		X	X
18		X				X				X		
19		X				X				X		
20		X	X	X				X		X		
21		X	X	X		X	X	X				X

22		X	X	X		X		X		X		X
23		X	X	X		X	X	X		X	X	X
24		X	X	X			X	X		X	X	X
25		X	X	X	X	X				X	X	
26		X	X	X			X	X			X	X
27			X	X		X	X	X		X		X
28	X	X	X	X				X		X		X
29		X	X	X		X		X		X	X	X
30		X	X	X		X				X		
31		X	X	X		X	X					X
32			X	X		X	X					
33				X	X							X
34		X				X				X		

KALEDEN İNİŞ Mİ OLUR - DEŞİFRE

ÖĞRENCİ	ÖLÇÜLER					
	1	2	3	4	5	6
1					X	X
2		X	X		X	X
3	X	X	X	X	X	X
4		X			X	X
5				X	X	X
6		X	X		X	X
7					X	X
8		X			X	X
9		X		X	X	X
10		X			X	X
11		X	X		X	X
12				X	X	X
13			X		X	X
14		X			X	X
15		X			X	X
16		X			X	X
17		X	X		X	X
18			X		X	X
19		X	X		X	X
20			X		X	X
21		X	X	X	X	X
22			X			X
23		X			X	X
24			X		X	X
25		X			X	X
26					X	X
27		X			X	X
28				X	X	X
29					X	X

30					X	X
----	--	--	--	--	---	---

SARI KAVUNUN YILI

ÖĞRENCİ		ÖLÇÜLER		
	1	2	3	4
1	x			x
2		x		
3	x	x	x	x
4	x	x		
5		x	x	x
6	x	x		x
7		x		
8	x	x	x	x
9			x	
10	x	x	x	x

SABAH GÜNEŞİ DOĞDU - DEŞİFRE

ÖĞRENCİ	ÖLÇÜ															
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1															X	
2																
3																
4																
5													X		X	
6													X		X	
7															X	
8																
9																
10			X	X	X						X		X		X	